

Upravišтво: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.

Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 3392

Podružnica Maribor: Grajski trg
št. 7. — Telefon 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.

Računi pri poš. ček zavodih: Ljub-
ljana št. 17.749.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455;
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Naša in italijanska kultura

Današnja slovesna otvoritev Italijanskega kulturnega instituta v Ljubljani je smiselno nadaljevanje dela za duhovno zblizanje dveh sosedov v območju Jadrana in Julijskih Alp, sosedov, ki sta po modri preudarnosti svojih državnikov sklenila prijateljsko pogodbo. Ljubljanski institut se samo približuje enakima zavodoma v Zagrebu in v Beogradu ter pomnožuje številno organizacijo, ki naj v duhu prijateljstva in medsebojnega upoštevanja posreduje stike s staro, svetovno pomembno italijansko kulturo.

Že poldrugo tisočletje se Slovenci, najzadnejša veja južnoslovanskega debla, stikajo približno na istem geografskem prostoru z italijanskim narodom. Vsekakor je značilno, da se skoraj v cellem tisočletju ni znatnejše spremenila etnična meja med obema narodoma. Italijanskemu sosedu je naklonila usoda srečo, da je mogel na enem najlepših predelov Evrope nadaljevati izročila latinskih prednikov in razvijati duhovno dediščino neumljive rimske civilizacije. Stara kultura italijanskih mest je dajala že v srednjem veku rodovitna tla slehernemu umetniškemu in znanstvenemu delovanju. Tako je mogel italijanski narod po svojem političnem zedinjenju nadaljevati tisto veliko zgodovinsko in civilizacijsko vlogo, ki mu gre po njegovem položaju, njegovi preteklosti in sijaju njegove stare kulture.

Južnoslovanski sosed na vsem svojem ozemlju od Soče in Jadrana tja do Črnege in Egejskega morja žal ni bil v tako srečnih geografskih in zgodovinskih okoliščinah. Preden si je mogel ustvariti ob enako ugodnih jezikovnih pogojih sredstvo svoje duhovne kohezije — skupen jezik in skupne tradicije — so ga zemljepisne in zgodovinske silnice njegovih tal razbile, notranje raztrgale, odtujile in ločile v dve kulturno-zgodovinski poluti: vzhodno in zapadno. Tisoč let je bilo treba, preden je skozi svoje genije spoznal svojo prvotno skupnost in še več časa, preden se je začel spričo krute politične razcepljenosti zavedati zgodovinske povezanosti svojih interesov. Dotlej je bil skozi vekove samo objekt zgodovine, plen močnejših, živi zid krščanstva pred nemirnim vzhodom, zlasti še pred otomskim imperijem: antemurale Christianitatis. Zato je ta italijanski sosed v deželi Danteja in Michelangela malo znan in v svoji politični in kulturni mladosti težje razumljiv. A že veliki ideolog italijanskega preroda Mazzini je dobro opazil smisel prebujanja in zedinjevanja slovanskih sosedov okrog italijanskih meja. Dogledal je že sredi 19. stoletja južnoslovansko kulturno skupnost in prikupno poudaril potrebo sporazuma in sodelovanja med obema sosedoma.

To sodelovanje je bilo vedno, kadar se je naslanjalo na svobodno odločitev in obojestransko priznanje, koristno za našo kulturo. Sredi prejšnje svetovne vojne je zapisal dramatik Ivo Vojnovič v svoj dnevnik: »Dve obali, kakor dve ustnici istih ust, odprtih svobodnemu dihu Jadrana. Daj Bog, da bi se sporazumeli in zopet ustvarili slovanško-italijanski čudež Dubrovnika, Gunduličev, Gradičev, Boškovičev in Meda Pucića. Cvetni prah iz italijanskega vrta bo zopet dal čarobni sad, ko pade na skalovita slovanska tla, žejna lepote in harmonije... Imamo dovolj razlogov, da pozdravljamo zlasti še danes vsakršno pravilno in pravično urejeno kulturno sodelovanje z Italijo. Naša duhovna usmerjenost je bila v preteklosti preveč enostranska. Še do najnovejšega časa smo pogosto le po ovinkih sprejemali italijanske duhovne vrednote namesto da bi smotrno in neposredno spoznavali svojega latinskega sosedu.

Z ustanovitvijo Italijanskega instituta v Ljubljani, kakor tudi z razširjenjem pouka italijanskega jezika in kulture na naši univerzi, se ta odnos šele normalizira. Saj bi nasprotovalo realnim razmeram in geografsko-psihološkemu zakonom, če bi bilo za spoznavanje drugih jezikov in kultur bolj preskrbljeno, kakor za spoznavanje sosednjega italijanskega naroda. V ustanovitvi takih institucij vidimo samo graditev mostov od naroda do naroda, in čim bolj se temni v Evropi, čim težja postaja kriza naše skupne civilizacije, ki ji je prav Italija dala toliko temeljnih vrednot, tem dragocenejšje se nam zdi delo za kulturno spoznavanje in za okrepitev duha, ki spaja narode celo tam, kjer jih politika razdvaja.

Trdno upamo, da se bo sodelovanje, ki mu je dal smer sam vodja italijanske imperije Mussolini, izvajalo v resničnem prijateljskem duhu. Se pravi, v obojestranskem razumevanju in priznavanju. Ni dvoma, da Jugoslovani nimamo takega kulturnega bogastva, kakor ga premore italijanski na-

Kritične komplikacije na severu

Angleži so v norveških vodah položili mine in pričeli potapljati nemške ladje — Silno razburjenje na Norveškem in Švedskem — Ogorčenje v Nemčiji, ki pripravlja protiukrepe

Pariz, 8. aprila. AA. (Havas.) Vladi Francije in Velike Britanije sta poslali norveški vladi naslednje sporočilo:

V zadnjih tednih se je nemška kampanja proti trgovskim ladjam vseh narodov povečala in sicer s še večjo brutalnostjo kakor prej. Do danes so Nemci uničili čez 15 nevtralnih ladij, šteli padlih državljanov nevtralnih držav pa znaša skoraj tisoč. Napadi so se dogodili v skoraj vseh primerih ob kršitvi priznanih pravil glede vojne, pogosto pa v barbarskih pogojih in brez vsakršne opravičbe za kakršno koli akcijo proti posameznim ladjam. Nemčija je obvestila, da ima pravico uničiti vsako nevtralno ladjo, ki plove v katero koli britansko luko, vključno tudi luke za kontrolo, toda v več primerih je uničevala tudi ladje, ki so plule med dvema nevtralnima lukama. Dalje je uničevala ladje, ki niso imele nobenega namena, da bi pristale v kakem britanskem pristanišču. Očitno je, da se je nemška vlada lotila kampanje uničevanja brez razlike, pa naj se ladje nahajajo v katerih koli vodah. Polagala je mine brez obvestila in pošiljala svoje podmornice, da bi razvijale svojo akcijo.

V zadnjih tednih je imela nevtralna trgovska plovba največje izgube, toda tudi francoske in zavezniške ladje so prav tako trpele zaradi izvajanja te uničevalne politike, ki se je posebno izkazovala z bombardiranjem francoskih in nevtralnih ribiških ladij. Nemčije ni odvrnilo, da je izvršila okrog 200 napadov na te ladje z namenom, da bi jih potopila in ubila posadke. Bombardiranje so bile tudi svetilniške ladje, ki imajo nalogo, ščititi plovo vseh narodov in jih mednarodno pravo smatra, kakor da ne pripadajo vojskoložnim se državam. Zavezniki po drugi strani niso nikdar poškodovali ali pa uničili niti ene nevtralne ladje, temveč so reševali tudi nemške letalce in posadke nemških podmornic, ki so bile onesposobljene za borbo.

Mednarodne odredbe priznavajo vselej pravico vojskujoči se stranki, kadar se je njen sovražnik začel posluževati sistematične nezakonitosti, da tudi ona stori ukrepe, ki bodo odgovarjali položaju, ki je nastal z nezakonitim dejanjem sovražnika. Tako akcija morebiti ni zakonita pod običajnimi okoliščinami, ostane pa zakonita zaradi kršitve mednarodnega prava druge vojskujoče se države. Vladi zaveznikov smatra, da imata pravico začeti s tisto akcijo, ki bo odgovarjala sedanjim razmeram. Vladi zavezniških držav sta opazili, da je imela norveška trgovska mornarica največ izgub od vseh nevtralnih držav, kar se tiče materiala ali pa ljudi. Medtem ko nemška vlada stalno potaplja norveške ladje, pri čemer padajo norveški državljani, pa zahteva od norveške vlade celotno uporabo norveških teritorialnih vod za svojo lastno trgovino, pri čemer se je norveška vlada čutila prisiljena, da nudi obojestransko spremstvo nemškim ladjam v norveških vodah, čeprav ni mogla izdati učinkovitih ukrepov proti nemški brutalnosti do njenih ladij.

Naj bo sedanja politika norveške vlade kakršna koli, vladi zaveznikov, ker jo vodi pod pritiskom Nemčije, ne moreta še naprej trpeti tega stanja. Ker si je Nemčija zagotovila od Norveške olajšave, ki dovajajo zaveznike v podrejen položaj, sta vladi zaveznikov že obvestili norveško vlado, da si pridržujeta pravico za tiste ukrepe, katere bosta smatrali kot potrebne za ovrnitev Nemčije, da bi dobivala na Norveškem živila in olajšave, ki pomenijo za njeno vojskovanje veliko korist in prednost. Ako bo potreba zahtevala od zaveznikov, da bodo storili te ukrepe, bo svetovno javno mnenje razumelo razloge njihove akcije, kakor tudi, da so bili prisiljeni k temu dejanju. Cilji zaveznikov v tej vojni so taki, da žele njihovo uresničenje tudi male države Evrope, kajti končen konec je zavisna neodvisnost teh držav od njih. Zavezniki ne bodo nikdar spremenili nemškega zglede brutalne sile,

rod, zato pa imamo mnoge druge, za kulturno bodočnost takisto pomembne vrednote, ki so zmogljive razvoja in izpopolnjevanja. Slovanska kultura izvira v svojem jedru za razliko od italijanske iz občutij in miselnosti kmečkega naroda Slovanska tla so še vedno tla agrarne civilizacije.

Prav v tem pa je podlaga za harmonično sodelovanje z latinskimi narodi, posebej še z italijanskim, ki predstavlja civilizacijo urbanističnega tipa. Tudi mi potrebujemo ojačenja smisla za formo, za logični in jasni miselni red, za mero in za duševno zaključnost, kar so znane lastnosti latinskega duha. Toda če hočemo sprejemati, ne pomeni to, da bi sprejemali mehanično, marveč skušamo kakor vsak samonikel in zdrav kulturni organizem prilagoditi tuje vplive svojim potrebam in svojemu duhu. Naša kultura je že dolgo tudi tvorna, že dolgo stremi za tem, da bi v dovršenih oblikah umetnin in drugih duševnih stvaritev izražala slovansko svojstvenost, združeno s kulturnim evropskim. Tudi mi smo danes že zanimivi in vredni, da drugi narodi spoznavajo našo dušo, naš jezik, našo kulturo in naše narodne ideale. Vsa novejša zgodovina ev-

temveč bodo vedno vsako akcijo vodili v duhu človečanskih zakonov.

Tako sta francoska vlada in vlada Nj. Velicanstva sklenili, da ne priznata sovražniku pravice, da bi se še naprej posluževal teritorialnih vod, ki mu dajejo posebno prednost. Obe vladi sta sprico takih okoliščin sklenili preprečiti svoboden prehod skozi teritorialne vode tistim ladjam, ki prenašajo tovore v Nemčijo. V zvezi s tem sporočajo, da so naslednje norveške teritorialne vode postale nevarne za plovbo zaradi min, ki so v njih položene. Ladje, ki plovejo v teh odsekih morja, bodo to storile na svojo lastno odgovornost.

Prvi odsek je ob norveški obali na postojankah pri Stadlandet od 62° severne širine in 5° vzhodne dolžine do 63° severne širine in 5° vzhodne dolžine.

Položitev min v eni uri

Ob minskih poljih patrolirajo zavezniške vojne ladje Obvestilo vsem evropskim državam

London, 8. aprila. s. (Reuter in Havas.) Angleška in francoska vojna mornarica sta položili davi zgodaj jutraj mine na vseh treh navedenih mestih v norveških teritorialnih vodah. Polaganje je trajalo samo eno uro in je bilo izvedeno brez vsake motnje.

Ob 5. jutraj so bile mine že položene. Osem minut kasneje sta odšla angleški in

Drugi odsek je pri Budu na postojankah od 62° severne širine in 7° vzhodne dolžine do 63° severne širine in 7° vzhodne dolžine.

Tretji odsek je pri Westfjordu na postojankah od 67° severne širine in 14° vzhodne dolžine do 67° 37' severne širine in 14° 2' vzhodne dolžine.

Mine v teh odsekih ne bodo v ničemer preprečevale svobodnega dostopa norveškim ladjam v lastne luke, kakor tudi ne v naselja ob obalah. Da bi se izognili nevarnosti, da bi norveške ladje zaradi nepoučenosti zalezele v te vode, so bili izdani ukrepi, da bodo zavezniške ladje izvajale 48 ur nadzorstvo po vložitvi prve mine v vsakem teh odsekih. Ta ukrep bo skupno s poročilom, ki bo dano po radiu, v celoti zagotovil varnost plovo.

francoski poslanik v Oslu v zunanje ministrstvo in obvestila v notah norveško vlado o položitvi min. Takoj nato so začele vse angleške in francoske radijske postaje objavljati točno lego minskih polj, da opozore trgovske ladje na nevarnost. Tekom dneva so angleške in francoske radijske postaje ponovile to obvestilo v vseh evropskih jezikih. Istotako sta angleška in francoska vlada s formalnimi notami

obvestili vse nevtralne vlade o položitvi min in legi novih minskih polj.

Preden niso bile mine položene, javnosti ni bilo mogoče obvestiti. Zaradi tega danes niti jutranji angleški, niti francoski, niti norveški listi še niso mogli objaviti podatkov o novih minskih poljih.

Položena minska polja so razdeljena na tri dele. Najbolj južno je minsko polje pri Stadlandet na točki, kjer se norveška obala obrne proti severovzhodu. Minsko polje pri Stadlandet obsega 45 kvadratnih milj in sega povprečno 6 milj od norveške obale. 70 milj dalje proti severovzhodu je drugo minsko polje pri Budu, ki obsega 35 kvadratnih milj in sega 10 do 11 milj od norveške obale. Tretje in največje minsko polje je položeno v Westfjordu, na katerega skrajnem severnem koncu leži važna norveška luka Narvik. To minsko polje je 5 milj široko in približno 20 milj dolgo ter se razteza od norveške obale proti severozapadu skozi fjord. Polje je položeno tako, da pušča prehod za ladje skozi fjord v Narvik, vendar pa morajo ladje priti iz norveških teritorialnih vod.

Angleške in francoske vojne ladje so pričele takoj, ko so bila nova minska polja položena, patrolirati okoli skrajnih točk minskih polj, da posvare trgovske ladje pred nevarnostjo. V smislu izdanega obvestila bodo ladje patrolirale na mestih 48 ur.

Norveški radio je danes javil, da so norveški minolovci dobili nalogo, da odplovejo na mesta, kjer so zavezniške mornarice položile nova minska polja, in mine polove.

KAJ BO STORILA NEMČIJA

Splošno se pričakuje, da bo Nemčija odgovorila z najstrožjimi protiukrepi

Pariz, 8. aprila. s. (Havas.) Preko nevtralnih držav je prišlo večeraj iz Berlina poročilo iz uradnih nemških virov, da namerava Nemčija preprečiti položitev min v norveških teritorialnih vodah. Očitno je Nemčija zavezniški ukrep že pričakovala, z današnjo akcijo zavezniške vojne mornarice pa je bila že postavljena pred izvršeno dejstvo.

Nevtralna poročila iz Nemčije tudi javljajo, da je bilo v lukah ob Severnem morju in Baltiku opaženo izredno veliko število nemških čet. Zadnje čase so bile v teh lukah ponovno vaje za vkrcavanje mostova in vojaškega materiala. Kakor ob času sovjetsko-finske vojne, je tako sedaj zopet nastala neposredna nevarnost, da izbruhne v Skandinaviji vojna.

Nemške vojne ladje odplule iz luk

London, 8. aprila. s. (Reuter.) Popoldne prihajajo tako iz København kakor tudi iz Osla in Stockholma poročila, da so baje nemške vojne ladje odplule iz severnih nemških luk in da so na poti proti norveškim obalam. Poročila o jakosti nemškega brodogradništvu varirajo. Nekatera javljajo, da je bilo opaženih 15 nemških vojnih ladij, druga poročila pa govore o 50 ladjah.

Zbiranje vojaštva ob Severnem morju

Amsterdam, 8. aprila. br. (Havas.) Ob vsej severni nemški meji, zlasti ob obali Severnega morja, Nemci naglo koncentrirajo svoje čete, ki so bile pripravljene že od novega leta sem ter se je vršilo poskusno vkrcavanje in izkrcavanje. Danes so vse razpoložljive čete vkrcali. »Telegraf«

ronske kulture nas prepričuje, da so mali narodi z obilnimi deleži v polni meri dokazali svoj raison d'être.

Rimski publicist, nedavno umrl Franco Chiarantini je pred leti dobro napisal: »Ni si mogoče misliti dežele, ki bi z navdušenjem sprejemala italijansko kulturo, ne da bi imela gotovost, da bomo tudi Italijani sprejemali njeno«. V tem je že smernica za obojestransko spoznavanje in sodelovanje. Danes so narodi še mnogo bolj razviti in njih duševnost je še bolj občutljiva, kakor je bila v Dubrovniku, tem vzornem primeru slovansko-italijanskega sodelovanja pred tremi stoletji. Verujemo, da je mogoče na plemeniti podlagi prijateljstva doseči zlasti v duhovni kulturi presenetljive sadove, vendar samo ob obojestranskem zaupanju in svobodnem sodelovanju. Duhovna vez nam bodi tista visoka humaniteta, katere teorije so dali dovtetnemu slovanskemu duhu prav italijanski humanisti, med njimi naš rojak Franjo Petrić — Patricius. Nova humaniteta, združena z novo italijansko energijo in slovanskim etičnim idealizmom, lahko prispeva velik delež k ozdravljenju evropske civilizacije.

poročila, da je danes dopoldne odplulo iz nemških luk 50 nemških vojnih in pomožnih ladij proti Velikemu Beltu. Ob 11. dopoldne so to nemško brodogradje opazili v Kattegatu, 6 do 7 vojnih ladij pa je bilo opaženih pri Syltu.

Usoden razvoj dogodkov

Berlin, 8. aprila. z. Čeprav so v Berlinu po zadnji seji vrhovnega zavezniškega vojnega sklepa pričakovali, da bo blokada postopoma, vendar niso računali na tako energične ukrepe. V merodajnih berlinskih krogih so danes izjavili, da se je z današnjim dnem pričel usoden razvoj dogodkov. Jasno je, da je naglasil zastopnik zunanjega ministrstva tujim poročevalcem, da bo Nemčija odgovorila z najstrožjimi ukrepi. Kakšni bodo ti ukrepi, ni bilo mogoče izvedeti.

Zastopnik zunanjega ministrstva je novinarje opozoril le na pisanje Göringove »Essener Nationalzeitung«, ki je v daljšem članku takoj po seji vrhovnega vojnega sveta zaveznikov orisala stališče Nemčije. V tem članku se naglasja med drugim: Razni znaki govore za to, da se pripravljajo zapadni plutokrati na odločilen udarec proti Skandinaviji. Oni hočejo razširiti bojnice na nordijske države, ki so s tem resno ogrožene. To bi moralo vsekakor izzvati reakcijo, toda odgovorni politiki v Stockholmu in Oslu iščejo samo načina, kako bi si zagotovili vsaj moralni alibi za svojo nerazumljivo popustljivost napram zaveznikom. Na vse angleške in francoske grožnje niso ničesar ukrenili, marveč postopajo tako, kakor, da so slepi in gluhi.

Amsterdam, 8. apr. j. (Havas.) Tuji politični opazovalci poročajo iz Berlina, da se nemški merodajni krogi drže zaenkrat, strogo rezervirani in izjavljajo glede zavezniških ukrepov, storjenih v okviru postopne blokade. V neslužbenih nemških krogih izjavljajo, da dokazuje zavezniška nota, ki je bila izročena Norveški, smer, katero nameravata zavezniški državi dati bodočemu razvoju vojne. V istih krogih podrtavajo neposredno zvezo med ukrepi zaveznikov, storjenimi ob norveški obali ter drugimi ukrepi, ki jih v okviru zavezniške blokade sedaj pričakujejo tudi na Jadranskem morju ter na Daljnem vzhodu.

Lov na nemške ladje

Oslu, 8. aprila. s. (Reuter in Ass. Press.) Popoldne ob 15. je južno od Oslofjorda neznan podmornica torpedirala nemško

petrolejsko ladjo »Kreta« (2300 ton). Dogodek so opazovali na obali in je nemški ladji odšlo na pomoč več norveških ladij.

Istotako javljajo, da je bila v Skageraku napadena v bližini Lillesanda neka nemška ladja, ki je poslala brezlično klice na pomoč.

Zvečer je prispelo poročilo, da je bila južno od Osla potopljena nemška trgovinska ladja »Poseidon« (6000 ton). Za enkrat še ni znano, če ne gre za zamenjavo s »Kretom«.

Protislovna poročila javljajo zvečer, da je prišlo do bitke med več nemškimi in angleškimi enicami vojnih mornaric. Večina poročil pravi, da se je neka angleška vojna ladja borila z nemško podmornico. Detonacije v borbi je bilo slišati na norveško obalo. Norveške ladje so rešile več mornarjev, vendar podrobnosti še niso znane. Baje je bilo na obalo naplavljenih okoli 50 trupel angleških in nemških mornarjev.

Oslu, 8. aprila. s. (Reuter.) V pomorski bitki, o kateri krožijo razne govorice, se je, kakor izgleda na podlagi poročila z dveh norveških ladij, ki sta dogodek opazovali, spoprijelo več angleških vojnih ladij z dvema nemškima podmornicama. Dogodek se je odigral v Skageraku.

Oslu, 8. aprila. s. (Reuter.) O dogodkih v Skageraku še vedno ni točnejših podatkov do večera. Izgleda, da je pri Arendu ob južni norveški obali neka angleška podmornica z dvema torpedoma potopila nemško ladjo »Rio de Janeiro«, ki je vozila vojaštvo. Po norveških poročilih je pozvala angleška podmornica nemško ladjo, da naj se ustavi, a ta ni poslušala povelja. Na ladji je bilo po dosedanjih podatkih 300 nemških vojakov. 150 jih je utonilo, ostale so do večera reševale norveške ladje in jih vozile v Kristiansand.

Potrdjujejo, da sta bili v Skageraku tekom dneva potopljeni tudi nemški trgovinski ladji »Poseidon« in »Kreta«.

Po posledicah nepotrebnih poročil je neka nemška podmornica potopila neko angleško ladjo.

V Kattegatu so opazili nemško vojno brodogradje, sestojajoče po zadnjih poročilih iz 90 do 100 ladij. Med njimi so velike bojne ladje, križarke, večina pa s minolovci in oborožene ribiške ladje. Brodogradje plove proti severu.

Oslu, 8. aprila. br. V bližini Kristiansunda odnosno Lillesanda je bila nocoj potopljena že četrta nemška tovarna ladja. Podrobnosti o tem pa še niso znane.

Protest Norveške

Norveška vlada zahteva, da Angleži mine odstranijo in napovedujejo protiukrepe

Oslu, 8. aprila. s. (Reuter.) Potem ko sta na vse zgodaj jutraj angleški in francoski poslanik obvestila norveško vlado o položitvi min, sta se najprej sestala k posvetoivanju norveški ministri prešednik in zunanji minister Koht. Nato je bila dolga seja vlade, katere rezultat je bil uradni komunike, ki je bil izdan popoldne. Še tekom dopoldneva se je sestal tudi zunanje-politični odbor parlamenta. Za popoldne ob 17. je bila sklicana izredna plenarna seja norveškega parlamenta.

Od jutra dalje sta bili norveška in švedska vlada stalno v stikih v svrhu izmenjave misli o položaju.

Švedska vlada je izdala popoldne kratko uradno poročilo, da v švedskih teritorialnih vodah tuje mine niso bile položene.

London, 8. aprila. s. (Reuter.) Popoldne je posetil norveški poslanik zunanjega ministrstva lorda Halifaxa v zunanjem ministru. O vsebini njunega razgovora ni še

Nadaljevanje na 2. strani

ničesar znanega, domnevali pa da je vložil norveški poslanik protest svoje vlade proti položitvi min s strani zaveznikov v norveških teritorialnih vodah.

Deklaracija vlade

Oslo, 8. aprila. AA. (Nor. tel. ag.) V sporazumu z zunanje-političnim parlamentarnim odborom je objavila norveška vlada naslednjo deklaracijo:

Britanska in francoska vlada sta ukazali jutraj, da se na treh mestih v norveških teritorialnih vodah postavijo mine, da bi se ustavila svobodna plovidba v teh vodah. V teh pokrajinah je bilo opaziti vojne ladje, ki patrolirajo. Norveška vlada resno in svečano protestira proti novi kršitvi mednarodnih zakonov in proti nasilni kršitvi norveške suverenosti in nevtralnosti. Ves čas vojne se je Norveška strogo držala odredb nevtralnosti ter je na svojih obalah dopustila zakoniti promet ladij vojskujočih se držav. Storila je to v popolnem soglasju s splošno sprejetimi odredbami. Če Francija in Velika Britanija sedaj izvajata ukrepe, da bi ustavili promet, opozarja norveška vlada na dejstvo, da je 11. marca britanska vlada podpisala sporazum z Norveško, ki priznava Norveški pravico, da lahko prodaja in izvaža iz Norveške v Nemčijo lastno blago, upoštevajoč tudi tiste predmete, ki se smatrajo za tihotapeško blago.

Norveška vlada torej ni imela nobenega razloga, da bi pričakovala, da bodo zavezniki s silo intervenirali in poskušali preprečiti transporte. Norveška vlada nikakor ne more priznati vojskujočim se strankam pravice postavljanja min v norveških teritorialnih vodah. Prisiljena je zato zahtevati, da se takoj odstranijo in preneha kontrolna služba tujih bojnih ladij. Norveška vlada si pridržuje pravico do potrebnih ukrepov, s katerimi bi lahko odgovorila na kršitev nevtralnosti.

Oslo, 8. aprila, s. (Reuter.) Norveška vlada je izdala svojim trgovskim in ribiškim ladjam nalog, da naj do nadaljnjega ne zapuščajo pristanišč.

Koht o položaju

Oslo, 8. aprila, br. (Stefani). Na seji poslanske zbornice je nocoj govoril norveški zunanji minister Koht o mednarodnem položaju. Uvodoma je izjavil, da Norveška kot nevtralna država globoko obžaluje, da sta se Velika Britanija in Francija odločili za tako eklatantno kršitev norveške nevtralnosti, kakor jo predstavlja pojav angleških vojnih ladij v norveških teritorial-

nih vodah in polaganje min na treh pomembnih področjih vzdolž angleške obale. Nato je prečital vladno deklaracijo, ki je bila objavljena že prej in je bila kot norveška protestna nota izročena tudi obema zaveznikiškim poslanikom v Oslo.

Koht je odločno odklonil vse očitke norveške javnosti, češ, da si vlada ne upa izdati nikakih odločnih ukrepov za ohranitev norveške nevtralnosti in za nedotakljivost norveškega področja. Očitek, da Norveška ni toliko 'svobodna, da bi mogla po lastnem preudarku in po svoji volji izdati ukrepe, ki se ji zdijo kakorkoli primerni, je za Norveško žaljiv.

Stališče švedske

Stockholm, 8. aprila, br. (Reuter.) Najnovejšo angleško blokadno akcijo v norveških vodah je danes proučila tudi švedska vlada, ki se je sestala v opoldanskih urah. Norveški vladni krogi smatrajo to akcijo za očitno prekršitev mednarodnega prava in norveške suverenosti in nevtralnosti, vendar pa zahtevajo, da švedska ni neposredno prizadeta. Zaenkrat tudi še ni pričakovati, da bi švedska vlada zavzela do nje kakršnokoli službeno stališče.

Amsterdam, 8. apr. j. (Havas). Dopsnik lista »Telegraaf« poroča iz Stockholma, da je generalni štab švedske armade ukrenil vse potrebno za ojačanje narodne obrambe v zvezi z naraslo politično napetostjo v severnem delu Evrope. Ukrepi vojaškega značaja bodo storjeni v prvi vrsti v južni Švedski.

Stockholm, 8. aprila, z. Švedski generalni štab presoja položaj skrajno resno in je poostil vojaško pripravljenost. »Stockholm Tidningen« piše, da so bile skandinavske države pripravljene nadaljevati trgovino z obema vojskujočima se taboroma. Če pa interesov teh dveh taborov z nevtralno trgovino ni mogoče spraviti v sklad, bosta morali švedska in norveška sporazumom poiskati tretjo pot, to je ustavitel trgovine z obema taboroma. Toda pravico imata zahtevati, da se jima omogoči neovirana trgovina z ostalimi nevtralnimi državami.

Izkrcaje moštva?

Kodanj, 8. aprila, j. (Havas). Po informacijah nekaterih listov bo angleško in francosko vojno brodovje izkrcalo tudi manjše posadke na treh točkah zapadne norveške obale. Te vesti pa se zaenkrat še ne potrjujejo. Po informacijah dopsnika dansk listov iz Stockholma je švedska vlada odredila delno mobilizacijo.

Silen odmev po svetu

Vsa mednarodna javnost smatra, da se bližajo veliki in odločilni dogodki

London, 8. aprila, r. Korak zaveznikov proti nadaljnjemu izigravanju in zlorabi norveške nevtralnosti je izval po vsem svetu silen odmev. Splošno je zbudil vtis, da so zavezniki sedaj prešli iz došedanjega mrtvila ter da so pričeli velkopotezno ofenzivo, kateri utegne slediti tudi vojaška akcija morda še neslutene obsega. Vsekakor pa je splošna sodbja, da se je položaj zelo poostil ter da se utegnejo nadaljnji dogodki razvijati z največjo naglico, ker sta oba vojskujoča se tabora imela v prvih sedmih mesecih »vojne v zatijšu« dovolj časa, da se pripravita na vse možnosti nadaljnjega razvoja.

London:

„Britanski lev se je prebudil“

London, 8. aprila, j. (Reuter). Današnji londonski popoldanski listi s popolno soglasnostjo odobravajo odločitev zaveznikov, da se poostrena blokada energično izvede. Hkrati vsi listi podčrtavajo še prav posebno temeljno razliko med sedanjo akcijo zaveznikiških držav in pomorski akcijami Nemčije.

»Evening News« piše med drugim, da bodo svobodni narodi počne najboljše lahko sami prečeni, zakaj sta bili Francija in Anglija prisiljeni, da sta se zatekli k nastopu v norveških teritorialnih vodah. Končno se je prebudil britanski lev in njegov glas je mogoče slišati po svetu.

London, 8. aprila, z. V merodajnih londonskih krogih izjavljajo, da se Anglija in Francija docela zavedata resnosti položaja, ki je nastal zaradi poostrite blokade. Toda zaveznikom ni preostajala nikak druga solucija, ker je Nemčija ne samo zlorabljala norveške teritorialne vode in kršila norveško nevtralnost, nego poskušala preprečiti tudi vse pomorski promet. Tega pa zavezniki niso mogli več mirno trpeti. Ukrepi, ki so jih sedaj izdali, predstavljajo zgolj represalijo na stalno nemško izzivanje in brutalno kršenje norveške nevtralnosti. Da se je vsa akcija že dalje časa pripravljala, se vidi že po tem, da so bile angleške vojne ladje v trenutku, ko je bil ta sklep objavljen, že na svojem mestu in so v eni uri položile vsa tri minska polja.

Pariz:

Še le prvo dejanje

Pariz, 8. aprila, j. (RSV). V francoskih političnih krogih naglašajo, da pomeni položitev min v norveških teritorialnih vodah šele prvo dejanje v mehanizmu poostrene blokade. V notah, ki sta bili v petek izročeni Švedski in Norveški, sta Francija in Anglija ravno Norveško prav posebej opozorili na to, da si pridržujeta pravico storiti vsakršne potrebne ukrepe, ki bodo Nemčiji onemogočili najti na Norveškem tisto pomoč, ki bi bila z vidikov sedanje vojne Nemčiji v prednost, zaveznikiškima državama pa v škodo. V francoskih političnih krogih naglašajo, da tega načina vojne s terorjem, ki se ga poslužuje Nemčija, zaveznikiški državi nista paralizirali z enakim načinom vojne. Zavezniki niso doslej potopili nobene nevtralne ladje, niti niso zakrivila smrti kakšnega nevtralnega mornarja. Navzlic temu pa sta morali smatrati vladi zaveznikiških držav, da jima da jejo neprestani nemški napadi na nevtralnost plovidbe nekaterih nevtralnih držav popolno pravico, da podvzamejo proti temu primerne obrambne mere. V francoskih političnih krogih izrecno naglašajo da položene mine niti v najmanjši meri ne pomenijo tudi blokade za norveško plovidbo na morju, ki ostane skupaj z vsemi njenimi pristanišči povsem svobodna. Položene mi-

Izgube nevtralnih ladij

London, 8. apr. j. (Reuter). Angleški vojaški opazovalci pripominjajo, da je angleška vlada hkrati z novimi ukrepi za poostrite blokade na Severnem morju objavila tudi natančen pregled dosedanjih nemških pomorskih akcij proti nevtralnim trgovinskim brodovju in še prav posebej proti švedskim in norveškim ladjam.

Po sobotnih izjavah norveškega zunanjega ministra Kohta v norveškem parlamentu je izgubila Norveška do 6. aprila 52 ladij s skupno tonažo 120.000 ton. Pri tem je našlo smrt 392 norveških mornarjev.

Statistika za Švedsko izkazuje, da je bilo potopljenih 33 njenih ladij s tonažo 69.443 ton. Življenje pa je izgubilo 262 mornarjev.

Za Dansko navaja angleška statistika 28 izgubljenih ladij s tonažo 64.372 ton ter 290 žrtv med mornarji.

Statistika za druge nevtralne države izkazuje naslednje številke: Nizozemska 18 izgubljenih ladij s 83.644 tonami ter 197 žrtv, Grčija 13 potopljenih ladij s skupaj 61.760 tonami ter 78 žrtv, Italija 7 izgubljenih ladij s tonažo 23.400 ton ter 56 žrtv, Finska 7 potopljenih ladij s tonažo 16.629 ton ter 11 žrtv, Belgija 4 ladje s tonažo 12.660 ton in 1 žrtev, Estonija in Jugoslavija vsaka 2 izgubljeni ladiji, Japonska, Letonska, Španija in Litvanija pa so izgubile vsaka po eno ladjo.

Temu dokumentu so dodana še besedila protestov skandinavskih držav v Berlinu zaradi potapljanja nevtralnih trgovinskih ladij ter načelje najzmožnejših komentarji skandinavskega tiska zaradi nemških metod v pomorski vojni. Dokument je končno izpopolnjen z besedili ter pripombami nemškega tiska glede pravic nevtralnih držav.

Priprave za akcijo na Balkanu

Včeraj se je pričela v Londonu konferenca britanskih diplomatskih zastopnikov na Balkanu, na kateri razpravljajo o zaveznikiških ukrepih za poostrite blokade tudi v tem področju Evrope

London, 8. aprila, r. (Reuter) V zvezi s sklepi zaveznikiškega vrhovnega vojnega sveta glede poostrite blokade proti Nemčiji je zunanji minister lord Halifax sklical konferenco angleških diplomatskih zastopnikov v južnovzhodnih državah. V ta namen so se danes zbrali v Londonu angleški poslanci iz Ankare, Aten, Beograda, Bukarešte, Sofije in Budimpešte. Konferenca se je pričela popoldne ob 16. pod predsedstvom lorda Halifaxa, prisostvovaljo ji pa tudi ministri predsednik Chamberlain, finančni minister John Simon, trgovinski minister Duncan, blokadni minister Cross ter angleška veleposlanika v Rimu sir Percy Loraine in veleposlanik v Moskvi William Stead.

Na konferenci so bili diplomatski zastopniki Anglije in državah južnovzhodne Evrope obveščeni o sklepih vrhovnega vojnega sveta ter o ukrepih, ki jih namerava izvesti Anglija v sporazumu s Francijo na jugovzhodu Evrope, da tudi na tem področju strne blokado Nemčije in zapre zadnja stranska vrata, ki so doslej Nemčiji omogočala, da se je kljub blokadi na morju lahko oskrbovala z neobhodno potrebnimi vojnimi potrebščinami. Zavezniki so po zahtevanju dobro informiranih krogov trdno odločeni preprečiti vsak nadaljnji izvoz v Nemčijo iz teh držav.

Da pa te države zaradi tega ne bi imele škode, so zavezniki odločili pokupiti vse izvozno blago proti plačilu v zlatu in devizah. Prav tako so pripravljene dobavljati tem državam vse ono blago, ki so ga morale doslej uvažati iz Nemčije že zaradi tega, da so prišle do plačila za svoj izvoz. Pri tem naglašajo, da sta Anglija in Francija preko tega vsak čas v stanju, da dobavljata tudi tako blago, ki ga Nemčija sploh ne more dobavljati. Diplomatski zastopniki bodo dobili podrobna navodila za nadaljnjo akcijo. Konferenca bo predvidoma trajala dva do tri dni.

London, 8. apr. s. (Reuter) Današnja konferenca angleških poslancev z Balkana, je trajala tri ure. Drugi sestanek bo jutri, naslednji pa pozneje tekom tedna. Zvečer je kralj sprejel v avdienco veleposlanika v Rimu Lorainea.

Cilj zaveznikiške politike na Balkanu

London, 8. aprila, s. (Reuter) Ob otvoritveni konferenci angleških poslancev iz balkanskih prestolnic v Londonu daje angleški radio naslednji komentar:

Ni govora, da bi Anglija in Francija hoteli izpremeniti svojo politiko na Balkanu. Osnova zaveznikiške politike na Balkanu ostane slej ko prej pospeševanje solidarnosti med balkanskimi narodi samimi in njihova zaščita pred nemškimi grožnjami. Vprašanje je samo, da se najdejo pota in sredstva, kako je mogoče to politiko najbolje izvajati v praksi in nemške grožnje parirati. Anglija in Francija gotovo nimata nobenega namena, da bi hoteli preko Balkana napasti Nemčijo. Treba pa je tudi že v naprej preprečiti možnost nemškega napada na katero izmed balkanskih držav. Cilj takega napada bi mogel biti, da napadeno državo Nemčija izkoristi za ojačanje svojega gospodarstva. Toda če se bo to res zgodilo, so zavezniki pripravljene, da se napadu zoperstavijo. Armada generala Weyganda je močna sila, ki lahko takoj stopi v akcijo.

Mnenje Rima

Rim, 8. aprila, z. Italijanski listi objavljajo poročila svojih dopsnikov iz raznih prestolnic južnovzhodne Evrope in prihajajo do zaključka, da je zelo dvomljivo, ali bosta mogli Anglija in Francija s tem, da pokupita vse izvozno blago, prekiniti dosedanje gospodarske odnose teh držav z Nemčijo. Anglija je zamudila ugodno priliko v bližnji preteklosti, ko so se balkanske države borile z najhujšo gospodarsko krizo in iskale kupcev svojega blaga. Takrat sta bila Pariz in London gluha za vse njihove prošnje. Vsekakor pa bosta morali zapadni veleislj slej ali prej spoznati, da odločitev ne bo padla na gospodarskem, marveč izključno na vojaškem področju.

Senator B. Giuliano o zblizanju z Jugoslavijo

Posebna izjava uredniku »Jutra«

Ljubljana, 8. aprila.

Bivši italijanski prosvetni minister, senator g. Balbini Giuliano, profesor filozofije na rimski univerzi, je sprejel urednika »Jutra« in mu z vso ljubeznivostjo dal naslednjo izjavo:

— Verujem v važnost kulturnega sodelovanja kljub vsem nasprotjem, ki danes razdvajajo Evropo, zaradi tega, ker verujem, da se med narodi še vedno lahko ustvari višja, duhovna solidarnost. Nad vsemi kontrasti pogledov in političnih interesov se najdejo pota za neposredno sporazumevanje narodov, in ta pota vodijo preko medsebojnega kulturnega spoznavanja. Zgodovinski spomini in vzajemno nepoznanje nas dostikrat bolj ločijo, kakor je potrebno. Ne spominjam se, kateri pesnik je že izrekel resnično misel: »Spoznavanje je že kos ljubezni.«

— Spoznavanje med Italijani in Jugoslaveni mi je resnično zelo pri srcu. Lahko iskreno priznam, da poznam

mного premalo slovanske narode. Ze v prvem stiku z Jugoslaveni sem občutil neko duševno sorodstvo. Opazil sem pri vas to, kar imamo tudi Italijani: ponos s svojim narodom in vero v njegovo originalno silo. Prepričan sem se, da ima vaš narod v celoti mnogo sposobnosti za obogatitev z vsemi stiki in kulturami. Vaš narod in naš sta oba mediteranska in oba imata nekatera skupna čustva: živi čut svoje nacionalnosti in občutej krščanske skupnosti, ki sta duhovna podlaga naših vezi.

Na vprašanje, kakšen vtisk je napravila nanj Ljubljana, je odgovoril g. senator Giuliano:

— Takoj prvi vtiski, ki jih imam o vašem mestu, so zanj močno ugodni. Opazil sem dve izraziti potezi njegovega značaja: z ene strani modernost, ki je polna razvojnega vzgona, z druge pa tradicijo, ki se nikdar ne improvizira, marveč vedno izhaja iz dolge zgodovinske preteklosti.

Nove žrtve pomorske vojne

London, 8. aprila, s. (Reuter). V bližini angleške obale se je danes potopil 5000-tonski trgovinski parnik »Okeania«. Mislilo je, da je zadel na mino. 29 članov posadke je bilo rešenih na angleško obalo, pogrešajo pa prvega strojnika. Ladja je bila na poti iz Rotterdamu v Buenos Aires.

Kodanj, 8. aprila, br. (Havas). Nemški 5000-tonski tovorni parnik »Kuritiba« je včeraj popoldne običal na peščini v bli-

žini švedske obale. Dve švedski ladji sta mu takoj odhiteli na pomoč. Doslej se jima še ni posrečilo, da bi nemški parnik spravili v globlje vode.

New York, 8. aprila, br. (Reuter). Ameriška ladja »Wildwood«, ki je pred dnevi odpuhla iz neke zapadne ameriške luke proti Vladivostoku z velikim tovorom strojev, bakra in kositra, vrednim nad milijon funtov, se je nenadoma vrnila v izhodno luko. Kolikor je bilo mogoče zvedeti, so jo pozvale nazaj ameriške oblasti.

Londonska konferenca balkanskih diplomatov daje dokaj pesimistične prognoze za nadaljnji razvoj.

»Ankara« prispela v Trst

Rim, 8. aprila, s. (Ass. Press). Nemški parnik »Ankara« je s tovorom boksita došel v Trst. Na poti iz Dubrovnika v Trst je plula »Ankara« ves čas v jugoslovenskih in italijanskih teritorialnih vodah. Na me-

rodajnih mestih zagotavljajo, da vlada glede spoštovanja nevtralnosti na Jadranskem morju popolno soglasje med Italijo in Jugoslavijo.

Grška utrdbena črta dograjena

Atene, 8. aprila, p. Metaksasova utrdbena črta je dovršena. V še ne polnih petih letih so ob grški meji zgradili 3.000 stalnih utrdb ter razmestili 200 protiletalskih topov.

Angleži na Dunavu

Po službeni nemški objavi je bila preprečena velika angleška sabotažna akcija, ki naj bi onemogočila promet po Dunavu

Berlin, 8. aprila, br. (DNB) Danes popoldne je bil izdan službeni komuniké o izajavljeni angleški sabotažni akciji na Dunavu, ki je vzbudil v nemški javnosti ogromno pozornost. Angleži so imeli namen, s sabotažo onemogočiti plovidbo po Dunavu in tako preprečiti, da bi se sedaj, ko bo reka skoro spet prosta ledu, obnovil trgovinski promet med Nemčijo in jugovzhodno Evropo po njej.

Komunike pravi: Angleška tajna služba je pripravljala silen atentat na mir v jugovzhodni Evropi. Hotela je onemogočiti plovidbo po Dunavu ter tako motiti nadaljnji razvoj gospodarskih odnosov med Nemčijo in podunavskimi državami. V rokah zunanjega ministristva so sedaj naslednji podrobni podatki o veliki sabotažni akciji, ki naj bi se bila izvedla s pomočjo angleškega vojaštva:

Pretekli petek, dne 5. aprila se je izvedelo, da so v spremstvu nekaj angleških brzičolnov pripluli po Dunavu navzgor angleški vlačilci »Elisabetha«, »New Shottland«, »King George«, »Lord Byron«, neki grški vlačilec s 4 veliki čolni ter še dva druga vlačilca, ki sta vlačila za seboj po pet velikih čolnov. Rumunske oblasti so prejele informacije, da je na ladjah velika množina revolverjev, signalnih pistol, ročnih granat, podvodnih bomb, min, tulcev granat in več tisoč zabojev dinamita in drugih brzantnih razstreliv. Vse te vojne potrebščine so bile označene kot tranzitno blago. Na ladjah je bilo okrog 100 angleških mornarjev, ki so bili dejansko specializirani vojniki. Med njimi je bilo 5 artilerijskih oficirjev, več letalskih častnikov, pionirjev in drugih vojaških specia-

listov ter strokovnjakov za razstreljevanje. Vsi so bili v civilu in so potovali z lažnimi potnimi listi. Bili so pod poveljstvom nekega častnika, ki naj bi bil v smislu svojega potnega lista angleški vicekonzul neke v Rumuniji.

Naloga te sabotažne ekspedicije je bila uničiti zapornice na spodnjem Dunavu, s podvodnimi bombami zadeti strugo reke, da bi se tako po njej onemogočil promet, ter položiti mine na nekaterih mestih vletoka. V danem primeru naj bi se bile ladje celo ustavile na nekaterih mestih obale, da bi moštvo lažje opravilo svoj posel.

V Giurgiu so jih oddelki rumunske vojske ustavili. Oblasti so nemudoma uvedle preiskavo. Samo na eni ladji so našli 400 plombaranih zabojev dinamita. Vse ladje so bile neopazno oborožene s strojnimi in avtomatskimi topovi, tako da so bile to dejansko pomožne vojne ladje. Izkazalo se je nadalje, da je imela ekspedicija nalogo, po dovršenem poslu prekrčiti se na motorne čolne, ostale ladje pa potopiti, tako da bi se ladje same predstavljale resne ovire za promet po reki.

Nemški komuniké pravi ob zaključku, da je treba pripisati le budnosti rumunskih straž, da se je preprečilo to sabotažno dejanje, ki bi teroriziralo vse Podunavje in resno ogrozilo mir v jugovzhodni Evropi.

Berlin, 8. aprila, o. Službeno je bilo nocoj objavljeno, da so v teku pogajanja med nemško in rumunsko vlado v zvezi z angleškimi ladjami in mornarji, ki so jih rumunske oblasti zadržale v Giurgiu.

Nemško in francosko vojno poročilo

Berlin, 8. aprila, br. (DNB). Vrhovno poveljstvo nemške vojske je davi izdalo naslednje vojno poročilo:

V teku včerajšnjega dne so bila nemška letala na izvidniških poletih nad srednjim Severnim morjem, nad srednjo in severno Francijo ter na stražnih poletih nad Nemškim zalivom in zapadno fronto. Severno od otoka Sylta je eskadra letal tipa Messerschmitt naletela na 24 angleških bombnikov tipa Wellington. Nemški lovci so sestrelili dve britanski letali ter ostale prisilili, da so se vrnila proti zapadu.

Ne zapadni fronti je bilo znova več letalskih spopadov. Pri tem so nemška lovka letala sestrelila 4 sovražna letala. Neko nadaljnje letalo je sestrelilo nemško protiletalsko topništvo. Od nemških letal se tri niso vrnila na svoja oporišča.

Pariz, 8. aprila, br. (Havas). Vrhovno poveljstvo francoske vojske je izdalo davi 435. vojno poročilo, ki pravi:

Novo živahnejše topniško streljanje na področju zapadno od Vogevoz, v ostalem krajevo izvidniško delovanje.

Pariz, 8. aprila, br. (Havas). Letalsko ministristvo je davi izdalo komuniké, ki pravi, da je bilo snoti nad pokrajino ob gornji Saoni sestreljeno neko nemško le-

talo tipa Dornier. Letalo se je v zraku vnelo. Na tleh ga je ogenj od kraja uničil. V letalu so bili 4 člani posadke, ki so pri tem vsi izgubili življenje.

Nad severovzhodno Francijo pa je bil v pretekli noči alarm. Trajal je od polnoči do 0.40. Nemška letala, ki so se pojavila nad deželo pa niso metala nikakih bomb. Kraji v severozapadni in srednji Franciji so bili davi ponovno alarmirani.

Danes tajna seja francoskega senata

Pariz, 8. aprila, br. (Stefani) Jutri bo imel francoski senat tajno sejo, ki se bo bržkone zavlekla preko noči in zaključila šele v sredo zvečer. Na dnevnem redu je več interpelacij. Vse kaže, da se senat ne bo omejeval na razpravo o njih, nego se bo ob tej priliki načela obča politika Reynaudove vlade, o kateri se bo senat ob zaključku izrekel v obliki glasovanja o zaupnici vladi. V četrtek se bo sestala poslanska zbornica, ki bo prav tako razpravljala o obeh načelih francoske politike.

Zemunska: Zvedrilo se bo v severozapadnih krajih, medtem ko bo oblačno v ostali državi. Verjetno je, da bo v vzhodni polovici države snežilo. Dvig toplote v zapadni polovici.

Naši kraji in ljudje

Ob otvoritvi Italijanskega kulturnega instituta

Institut je vzorno opremljen in vzbuja pozornost

Ljubljana, 8. aprila. Danes popoldne so bili zastopniki tiska povabljeni v novo urejene prostore Italijanskega kulturnega instituta na Napoleonomem trgu. Ljubljanske novinarje je sprejel g. Santocchi in jih odvedel v prostore, ki bodo jutri ob slovesni otvoritvi sprejeli številne povabljene goste. V

predavanj prominentnih italijanskih znanstvenikov in pisateljev. Vse to delovanje ima namen, da seznanijo občinstvo globlje in temeljiteje s kulturo italijanskega naroda, kakor jo more spoznati po posredni poti. Instituti pa imajo tudi namen, da posredujejo znanje o kulturi naroda, med katerim delujejo, tudi v sami Italiji in v njenih kulturnih institutih. Reciprociteta je tu načelo.

G. profesor je nato orisal program za tekoče akademsko leto. Poleg učnih tečajev, za katere se je prijavilo nad 400 oseb, bo prirejena serija sistematičnih predavanj obeh zavodovih profesorjev, dr. Evelina Gasparinija in dr. Alfreda Grilla. Prvi bo predaval o romantizmu in risorgimentu, o preostankih gati in klasični obnovi v risorgimentu od 13. do 15. veka ter o sodobnem slikarstvu v Italiji, drugi pa o poeziji Leopardija in o državi in cerkvi v Italiji od risorgimenta do naših dni. Poleg tega je napovedanih nekaj javnih predavanj odličnih italijanskih znanstvenikov in prijateljev.

Nato so si gostje pod vodstvom g. predsednika in obeh ljubeznivih profesorjev g. ravnatelja dr. Gasparinija in g. podravnatelja dr. Grilla ogledali prostore, v katerih je poleg predavalne dvorane čitalnica z izborom revij in del knjižnice, ki bo še močno izpopolnjena. Prostori so urejeni zelo okusno in so hkrati intimni in reprezentativni.

Čajanka na italijanskem konzulatu

Ob 17. uri sta priredila g. generalni konzul Guerrini-Maraldi in gospa sprejem v svojem stanovanju na Erjavčevi cesti. Čajanke so se udeležili predstavitelji najvišjih oblasti v naši banovini z g. banom na čelu ter številni zastopniki kulturnih ustanov, vseučilišni profesorji z g. rektorjem dr. Slavčičem, književniki in novinarji. Goste sta sprejemala z vso ljubeznostjo g. generalni konzul in gospa ob sodelovanju g. Santocchija in drugih konzularnih uradnikov. V centru pozornosti sta bila odlična gosta iz Rima, g. senator in bivši minister Balbino Giuliani in g. univ. prof. dr. Giovanni Maver, ki sta se prijazno pogovarjala zlasti s predstavitelji slovenskega kulturnega sveta. Ljubezni sprejem in odlična postrežba sta ustvarila animirano razpoloženje, ki je trajalo do konca.

Pooblaščen minister g. Mamelli, Italijanski poslanik pri našem dvornu, z gospo soprogo, prispe danes v Ljubljano.

Čitalnici Instituta je goste pozdravil predsednik vseh treh italijanskih institutov v Jugoslaviji, g. univ. prof. dr. Maver in jim v lepem srbskohrvatskem govoru razložil pomen in cilje institutov. V svojem govoru je dejal, da imajo ti instituti izključno kulturni namen in da delujejo že v mnogih državah. Njih krajevno funkcijo bi lahko razdelili v tri dele: poučevanje italijanskega jezika, sistematična predavanja o italijanski kulturi s posebnim oziranjem na žive, sodobne pojave in prirejanje

S tehniške srednje šole na univerzo

Dve vprašanji, ki sta ostali nerešeni

Znano je, koliko potov, resolucij in posredovanj je že bilo napravljeno, da bi absolutni tehniški srednji šoli smeli kot redni slušatelji obiskovati domače tehniške fakultete. Zakon o tehniških srednjih in moških obrtnih šolah iz leta 1932 daje absolutentom teh. sred. šol sicer pravico, da se vpišejo kot redni slušatelji na domačih tehniških fakultetah pod sprejemnimi pogoji, ki jih odreja zakon o univerzah, ta zakon pa je starejši (iz leta 1930) in ima še določbo, da se kot redni slušatelji sprejemajo samo absolutenti gimnazij in realk. Do danes niso v zakonu o univerzah spremenili te določbe v smislu zakona o tš. in tako še do danes ni bil noben absolutent tš. sprejet na domači teh. fakulteti kot redni slušatelj in vsi, ki so hoteli nadaljevati študije, so morali v inozemstvo. Kako to vprašanje stoji, smo obširneje poročali dne 19. novembra 1939 v članku z naslovom »Mrtev paragraf o tehniški srednji šoli«.

Pred nekaj dnevi je v javnost prišla vest, da je ta zadeva vsaj delno ugodno za take absolutne rešena s tem, da jim bo odprta zagrebška univerza. Ta vest je nastala zaradi uredb o izvrševanju proračuna banovine Hrvatske za leto 1940-1941, ki ima naslednji člen 37: »Absolventi tehniških srednjih šol z opravljenim završnim izpitom bodo mogli nadaljevati šolanje na domači tehniški fakulteti pod sprejemnimi pogoji, ki jih bo odredil zakon o univerzah, toda v smislu §-a 4 zakona o tehniških srednjih in moških obrtnih šolah od

31. marca 1932. Učencem, ki so dovršili tehniško srednjo šolo doma, vpisani pa so kot redni slušatelji na kateri tuji fakulteti ali so tako fakulteto dovršili, se bodo ta izobrazba in diplome priznale po uredbi o nostrifikaciji diplom.«

Ta člen uredb za banovino Hrvatsko pa v bistvu ni nič drugega ko prepisan § 97 zakona o tehniških srednjih in moških obrtnih šolah iz leta 1932, in je prav za prav čudno, kako pride ta § v uredbi o izvrševanju proračuna banovine Hrvatske. Besedilo § 97 so dodane samo besede »toda v smislu §-a 4 zakona o tehniških srednjih in moških obrtnih šolah od 31. marca 1932«. Ta § 4 zakona o tš. in moških obrtnih šolah določa samo veljavo takih šol in pravi, da ima tehniška srednja šola z završnim izpitom veljavo popolne srednje šole z višjim tečajnim izpitom.

Torej nič novega in tudi zagrebška univerza bo absolutentom tehniških srednjih šol odprta šele tedaj, ko bo zakon o univerzah spremenil sedanje določbe o sprejemanju rednih slušateljev. Čim bo to rešeno za zagrebško univerzo, se tudi druge naše univerze ne bodo mogle dalje upirati. Vsaj ni pričakovati, da bi moglo sicer priti do tega, da bi se diplome, pridobljene v eni banovini, ne priznavale v drugih banovinah kraljevine Jugoslavije.

Povsem nerešeno je ostalo tudi vprašanje, kaj bo z onimi absolutenti tehniških srednjih šol, ki so študirali na tehniških visokih šolah v Pragi in Brnu in se sredi študija morali vrniti v domovino. R. J.

Trde pa poštene besede

Podpornemu društvu za gluho mladičino je poslal te dni njegov stari prijatelj iz dežele pismo, ki je vredno, da ga v celoti objavimo. Res so v njem trde, vendar pa poštene besede, ki naj bi tistim, katerim veljajo, vzbudile otopelo vest in jim služile v resen opomin. Takole piše ta mož:

Ob priliki velikonocnega oddiha v Ljubljani mi je po naključju prišlo v roke Vaše Izvestje za leto 1939. Predčital sem v njem pazno tudi seznam članov in darovalcev. Ni me malo začudilo, da v tem seznamu manjkajo imena oseb in ustanov, ki bi lahko po svojih premoženjskih razmerah zrtvovali skromne, za Vas pa bogate vsote. Kje so različni visoki funkcionarji, ki bi lahko iz svojega žepa,

nekaj odprli, da ne bi za to nič trpeli. Vam pa bi bilo izdatno pomagano? Kje so podjetja in bogataši, ki jim je edina skrb, kam bi bolj varno spravili svoje zasluzke, da jih jim ne pobere vojna, propad valute ali druge take nime, pred katerimi trepetajo noč in dan? Kje so denarni zavodi, ki zmečejo vsako leto v žep svojih delničarjev in v malhe nenasiene politične drhali za razne opije parade in požrtije težke tisočake in stotisočake. Za Vas, ali pa za Vaš vis-avis (mišljena je nemara bolnica) pa ne najdemo niti kovance večjega obsega. Glušci, slepci in sirašni bolniki so kričeli spričevalo naše socialne sramote. Povejte to vsemu narodu na glas!

Podporno društvo za gluho mladičino pristavlja k tej hudi obtožbi, da je tudi letos razposlalo več tisoč prošenj na najrazličnejše naslove v Sloveniji, od katerih se more po pravici nadejati, da bodo z lahko utrpeli vsaj skromno letno članarino 12 dinarjev. Saj gre tu za pomoč zares največjega usmiljenja vrednim sirotam. Naj bo še toliko nabiranih akcij, kakor že pravimo tem različnim »tehtarijam«, če že more kdo kaj utrpeti, za gluho mladičino bo prav gotovo. Resnici na ljubo moramo povedati, da se nam javljajo mnogi dobrotniki in da večina med njimi daruje še kaj več nego samo skromno letno članarino. Z zadovoljstvom smo objavili njihova imena in prispevke v jubilejnim društvenem Izvestju, to je ob desetletnici društvenega obstoja, ki jo letos praznujemo. So pa na žalost tudi primeri, da nam pošta vrne naše pisanje z drobnimi lističem: Ne prima! Naslovnik navadno še sam pripíše bolj ali manj ogorčeno pripombo, da je in hoče ostati tudi sam gluhi, ne sicer telesno, pač pa duševno. To pa še ni najslabše. V takem primeru dobi društvo povrnjeno vsaj tiskovino in polovično, da jo lahko pošlje na kak drug naslov. Mnogo slabše ravnajo oni, ki prošnjo kratko in malo vržejo v koš in se potem napravijo, kakor da je niso prejeli. Tudi takih je dosti. Če je to po njihovi vesti, bog z njimi. Vsem našim dobrotnikom pa prisrčna hvala!

Za popolno obnovo kolodvora v Žalcu

Žalec, 7. aprila.

Ko so otvorili savinjsko železnico, ki bo obhajala prihodnje leto 50-letnico svojega koristnega obratovanja, je tedanjim potrebom zadostovala skromno postajno poslopje v Žalcu, ki so ga v teku let nekajkrat prezidali, vendar že dolgo več ne ustreza današnjemu prometu. Kakor se čuje, namerava ljubljanska železniska direkcija postajno poslopje v Žalcu razširiti ob obeh požarnih zidovih, kar bi pač bilo v kvar dobremu okusu. Postajno poslopje pa bi ostalo vendar le pritrilico »kegljišček«, ki pod nobenim pogojem ne spada v okvir najbližje okolice kolodvorskih naprav v Žalcu.

Komisija, ki je proučevala to vprašanje, je vendar morala opaziti, da so ob železniškem tiru v Žalcu same krepke stavbe: štirinadstropno hmeljsko skladišče, dvanadstropno šolsko poslopje, štirinadstropna hmeljarna z dvonadstropnim hotelskim priključkom, z enonadstropno restavracijo in Sokolskim domom.

Tej sosesčini primerno naj se tudi nadzida eno nadstropje na stavbo sedanje kolodvorske postaje, da bo ustrezala rastočim prometnim prilikam, ki jo treba znatno povečati čakalnice III. razreda, da se ne bo gnetlo vsako jutro, osobito v zimskem času, ob jutrnjem vlaku po 80 do 100 oseb, ki morajo tam čakati na prihod vla-

ka, kakor slanki brez olja v pločevinasti skatlici.

Postajni načelnik se mora zadovoljiti z dvema skromnima sobama, na podstrešje pa vodijo strme lesene stopnice, kar je pa sramota za javno poslopje. Drugi uradnik si mora iskati stanovanje v trgu, kakor tudi pripravnik, ki je v zadnjem času tudi zaposlen v prometni pisarni, ki tudi kriči po povečavi. V prvem nadstropju pa bi vsaj oba stalna uradnika imela primerno stanovanje.

Stavbna komisija je baje ugotovila, da je nadzidek na dosedanjo postajno poslopje nemogoč, ker je temeljni zid preslab. Temu moramo oporekati. V primeru naj služi dejstvo, da so pred skoraj 40 leti dvignili tedenj 44 m visoki zvonik žalske farne cerkve za sedem metrov, a še danes stoji kakor sveča, dasi so tudi tedaj stavbni svetovalci ugotovili, da zvonikov temelj tega ne bo prenesel. Zato prosimo odloču-

Likvidacija Zveze izseljenskih organizacij

Ustanove se tri zveze s skupnim vodstvom

Zagreb, 8. aprila

V Zagrebu je bila v nedeljo VIII. glavna skupščina Zveze izseljenskih organizacij za vso državo. Zbor je vodil predsednik zveze g. Milan Marjanović iz Beograda. Navzočen je bil tudi zastopnik Narodnega izseljenskega odbora g. Josip Ambrožić iz Ljubljane. Naše izseljensko vprašanje ni samo socialno, ampak tudi narodno in državno, ker je v interesu ugleda naše države v tujini, kakšen kontakt bomo nadalje ohranili z našimi rojaki, ki so šli s trebuhom za kruhom po svetu. Kdor pravilno rešuje izseljensko vprašanje, izboljšuje tudi našo valuto, kajti ugotovljeno je, da so pošiljali izseljenci ogromno vsote denarja v staro domovino in s tem volišali gospodarski položaj naše države in dvigali njen ugled v tujini. Na glavni skupščini je bilo tudi ugotovljeno, da je še mnogo denarja

zamrzlega v najrazličnejših denarnih zavodih, ki celo še poslujejo.

Glede na novo upravno razdelitev države bodo ustanovljene tri izseljenske zveze, ki bodo posamezno laže intenzivno delale, a vse tri bodo imele enotno vodstvo. Na glavni skupščini so Hrvati že osnovali savez izseljenika banovine Hrvatske. Predsednik je Tomo Babasić, pokrovitelj pa dr. Vlado Maček in nadškof dr. Stepinac. Isto bodo napravili tudi Srbi in Slovenci. Po dolgotrajni debati je bil napravljen tale sklep:

Ker je osnovana zveza za banovino Hrvatsko v Zagrebu, se osnujeta srbska izseljenska zveza v Beogradu in slovenska v Ljubljani. Dvojzadnja skupna zveza bo likvidirana. Likvidacija bodo izvedli po trije delegati vsake izmed gori omenjenih treh zvez, razdelili po ključu skupno imetje ter predložili smernice bodočega skupnega dela.

SREČKE DRŽAVNE RAZREDNE LOTERIJE dobite

v Zadružni hranilnici

Ljubljana, Dalmatinova ulica

Pevski praznik v Litiji

Prelovčev koncert ljubljanskega Zvona — Odlikovanje skladatelja Jereba in najstarejšega aktivnega peva »Lipe« 77-letnega Kokliča

Litija, 8. aprila

Včerajšnja nedelja je bila za Litijo pristen praznik. S popoldanskim vlakom je dospelo k nam okrog 100 ljubljanskih gostov: celokupni pevski zbor »Ljubljanskega Zvona« s svojim odborom ter nekateri predstavniki iz glasbenih krogov. Dvorana Sokolskega doma je bila zadovoljivo zasedena, čeprav smo že izven koncertne sezone in je mnoge izabila pomladna nedelja. Občinstvo je navdušeno pozdravilo 70 glav broječi mešani zbor, ki je izvajal pod vodstvom svojega mladega dirigenta g. Dora Matula skladbe pokojnega pevovodje Zorka Prelovca. Ves koncert je bil posvečen spominu popularnega skladatelja. Prvi del je obsegal 6 mešanih zborov in sicer: Pozdrav, Ene ptička priletle, Ko so fantje proti vasi šli, Vaška bridkost, Ave Marija ter zaključni Pomlad. Zatem so se zagneli na že itak prepolnem odru razni predstavniki in zastopniki V imenu domačega pevskega društva »Lipe« je ravnatelj g. Vlado Rojcek izrekel gostom pozdravnico, tajnica »Lipe« gđ. Pija Semenova pa je izročila dirigentu g. Matulu krasen lavrov venec z državnimi trakovi.

Prisrčen je bil prizor, ko sta stopila na oder najstarejša člana »Lipe« skladatelj Peter Jereb in njegov zvesti pevski tovarš Srečko Koklič, ki je kljub svojim 77 letom še vedno zvest tenorist. V daljšem govoru je predsednik Hubadove župe JPS g. dr. Svigel prikazal zasluge obeh jubilarov, nato pa je izročil vsakemu zlato medaljo kot odlikovanje JPS. Oba slavljena sta prejela tudi diplomi. V jedrnatih besedah je nato obema čestital tajnik beogradske centrale JPS g. Djuro Kačanski. Izrazil je viharje prijetanja, ko je poudaril, da nam je v teh časih pesem močno potrebna, vsaka pesem je klin za obrambo naše velike Jugoslavije. Slednjic je čestital predsednik Ljubljanskega Zvona g. Drenovec. Ljubljanski pevci pa so v potrditev čestitk k delu obeh pevskih starih dovršeno podali Jerebovega Črnega moža, duhovito močno ritmično skladbo. Vsa dvorana je prekipela v navdušenju.

Toneta Petrovičeva poznava v Litiji prav dobro in opažamo, da napreduje od nase-ta do poseta. Zapel je tri solopseve: Ti si urce zamudila. So že rožice v harteletu zalovale in Spomladi prav lušno je. Na splošno zahtevno je dodal še: Hribečki, ponizujte se.

Zenski zbor — 30 glasov — je odlično zapel: Tako mi je dragi in močno socialno, mojstrsko komponirano in izvedeno: Očka mi je delavec. Zaključni del spore-d je izvedel 40 glav broječi moški zbor in sicer še povsod udomačene pesmi: Jaz bi rad rdečih rož in Sedem si rož porezala mi, Nagelne rdeče. Nad mojim grobom, ter veselo: Hribečki pri cest stoji. Ponaredili, prav za sedanje čase pomembni: Doberdob je bil učinkovit zaključek. Solistovske vloške sta izvajala g. Tone Petrovič in gđ. Draga Steinerjeva. Ob klavirju pa je bil g. Dare Zupan.

Koncert je dosegel dvoje: na priden način smo počastili popularnega Zorka Prelovca in spet ugotovili, da je »Ljubljanski Zvon« v čvrstih dobrih rokah. V teh časih, ki so najmanj naklonjeni dobri volji in petju, zasluži »Ljubljanski Zvon« priznanje za svoje pevске turneje. Prejšnjo nedeljo je gostoval v Trbovljah. V tej sezoni imajo podjetni pevci še polno načrtov. Litijani smo bili dragih gostov zelo veseli, odbor »Lipe« je pod vodstvom predsednika g. Cvetka Kolbeta in narodna dam pripravil pogostitev. Med petjem, govori in družabno živahnostjo je potekel večer, ki so ga s svojo navzočnostjo povzdignili tudi odlični zastopniki ljubljanskega pevskega občestva (gg. Venturini, Albin Lajovic in drugi) pa številni domačini in okoličani.

—nč.

Kulturni pregled

Književni stiki z Italijani

Ustanovitev Italijanskega kulturnega instituta v Ljubljani nam vzbuja misli na poživljeno slovensko sodelovanje z italijanskimi kulturo. Reči moramo, da le-to ni prenehalo niti v času, ko so bile zanj psihološke in zunanje razmere manj ugodne. Posebno živahna je bila udeležba italijanske kulture v naših koncertnih in opernih programih. A tudi na literarnem polju opazimo vse polno primerov zanimanja za književnost velikega sosednega naroda. Naj omenimo samo nekatere večje prevode iz italijanske, ki so v povojni dobi obogatili slovensko prevodno književnost.

Je to zbornik o Danteju v redakciji pokojnega dr. A. Resa in s prispevki mnogih italijanskih in slovenskih sodelavcev, dalje tri knjige Boccacciovega »Dekameron« v prevodu dr. A. Budala, izbor iz Cellinjevega »Življenja« (dr. St. Škerlj), Grazie Deledde roman »Golobje in jastrebi« (J. Lovrenčič) in nje »Sardinske novele«, Resov prevod »Fioretto« sv. Frančiška Asiškega, Fogazzarova romana »Svetnik« (dr. A. Budal) in »Mali svet naših očetov«, Lorenzinijev »Lesenjač Cefizelj« (J. Hočevar), Manzonijev roman »Zarocenci« (dr. A. Budal), Ade Negri »Novele« (A. Gradnik), dalje Crocejeva obsežna »Zgodovina Evrope v 19. stoletju« (dr. St. Lehen), Benelli-jev tragični poem »Ljubezen treh kraljev« (Al. Gradnik), Mazzinijeve »Dolžnosti človeka« (A. Gradnik), pred tedni pa so izšle Papinijeve »Priče trpljenja Gospodovega«

(V. Bellič). Nedavno je tudi izšel prevod Mussolinijeve »Doktrine fašizma«. V rukopisu ima pesnik dr. Alojzij Gradnik komentiran celotni prevod Michelangelovih

Prof. Evelino Gasparini, ravnatelj Italijanskega instituta v Ljubljani

sonetov in obsežno Antologijo Italijanske lirike od prvih začetkov do najnovejših pojavov. Upamo, da bosta obe knjigi izšli že v doglednem času.

V listih in revijah so izšli zlasti v zadnjih letih mnogi članki in manjši prevodi. Njih bibliografija, ki naj bi jo kdo sestavil, bi pokazala, da smo dokaj živahno zasledovali literarne pojave v Dantejevi deželi, čeprav bi bilo želeti več sistema v informacijah in kroniki. Dalje bi želeli kakšen dober pregled italijanske literature in več revlinskih študij o vodilnih osebnostih moderne italijanske književnosti, glasbe in likovnih umetnosti. Za učenje italijanske smo dobili med drugim slovnico St. Lebn, v Italiji je izšla kratka slovnica s slovarjem iz peresa M. Gregoričeve in več drugih priročnikov. A. Vallardi v Milanu je izdal leta 1936 nad 700 strani obsegaajoči »Dizionario delle lingue Italiana-Slovena« iz peresa G. Androvica.

Dokaj obilna je tudi udeležba italijanskih avtorjev v slovenskem dramskem repertoarju. S posebnim zanimanjem smo sprejemali Pirandella, ki bi ga bilo treba še prikazati v našem jeziku.

Na italijanski strani so se bavili s slovenskimi književnimi pojavi A. Cronia, Umberto Urbani, G. Calvi, W. Giusti, v zadnjem času pa zlasti Luigi Salvini, ki je izdal v Ljubljani izbor svojih prevodov iz slovenske lirike »Liriche slovene moderne«. Slovenski avtorji so lepo zastopani tudi v monumentalni »Italijanski enciklopediji«, vrsta prikazov o njih je v Urbanijevih »Scrittori jugoslavi«.

Koncert Marijan Lipovška v Mariboru

Zadnja leta se je razpasel v Mariboru neke vrste lokalni patriotizem (vsaj na kulturnih področjih) in je prav v poslednjem času stopnjeval našo samoljubnost, tako v ozko srčnost, da smo primorani o tem spregovoriti.

Pred leti smo bili v Mariboru deležni recimo vsaj polovico omega duhovnega bogastva, ki so ga nudili in ga nudijo inozemski umetniki (na pr. Ljubljani. Že nekaj let pa je naše mesto tem umetnikom, ki bi se na poti v Ljubljano ali obratno prav lahko ustavili tudi pri nas, enostavno zaprlo vrata. Čemu naj služi potemtakem mariborski koncertni biro? Za aranžiranje domačih koncertov morda? Samo zato mislim, da je ta blesteča institucija skoraj da nepotrebna. — V svojem trmoglavem samoljubju smo šli še dalje: pretrgali smo tudi vse vezi z našim kulturnim centrom — Ljubljano.

Sami sebe prepričujemo, da nam Ljubljana ne more mnogo nuditi, kajti naši klaviristi, violinisti, pevci, komponisti, naša opera itd. je pri nas na takšnem višku, da bi nam Ljubljana le težko mogla nuditi kaj boljšega...! Takšno smi: če si bomo še dalje lagali, bomo sami sebi še bolj verjeli in slika na področju glasbene umetnosti bo od leta do leta mizernejša. — Kakor bela vrana se je pojavil med nami pianist Marijan Lipovšek; ni prišel niti iz Londona ali Pariza, temveč samo iz — Ljubljane. Ni prišel k nam morda na prošnjo naših koncertnih prirediteljev, temveč po velikem trudu in ambiciji svojega učenca in našega bivšega gimnazijca, konservatorista C. Cvetka.

Že iz sporeda koncerta, ki ga je priredil pianist Lipovšek v dvorani Narodnega doma, se je mogel razbrati italijanski način: predklasična, klasika, ki jo zaključuje običajno Beethoven; sodobna domača glasba in nekaj francoskega impresionizma: na koncu pa blesteči pianistični stil, toda ne banalen — zato navadno Chopin! To so običajni sporedi italijanskih pianistov, nekako takšni so tudi navadno sporedi italijanskih simfoničnih koncertov. Na tem

koncertu smo se lahko sami prepričali, da so v takem slogu sestavljeni sporedi, zelo posrečeni. Pianist nam je na tem večeru podal torej: tri Scarlattijeve sonate (sonate v predklasičnem smislu, kar bi v današnjem smislu ustrezalo klavirski skladbi v enem stavku!); Haydnovo sonato v Es-duru in znano Beethovno sonato op. 53. V drugem delu sporeda je bila zastopana naša sodobna klavirska literatura s Šivčičev »Malo klav. suitoe« ter z obema predstavnikoma naše moderne: Ostercem (Štiri miniaturre: Moderato, Tranquillo, Valse in Lento-Choral) in Škerjancem (3 nocturni). Zaključila sta spored Debussy s tremi preludiji (a.) La danse de Puck; b.) La fille aux cheveux de lin in c.) Minstrels ter Chopin z dvema etudama (E-dur in c-mol) in Scherzom v h-molu.

V podajanju del je bil pianist odličen ter dosegel pri vsakem delu maksimum, ki ga more doseči umetnik-virtuoz. V Scarlattiju in Haydnu se je držal stroge formalistike; v Beethovnu se je poglajbal z odrazom široke tematske spevnosti; v Šivčiču in Ostercu je bil trd ko kremen; v Škerjancu, Debussyju in Chopinu pa notranje razigran. Ali si moremo predstavljati boljše in prepričljivejšega Beethovna ali recimo lepšega Chopina, kakor smo ga slišali na tem večeru v Lipovškovi interpretaciji? In Debussy? Dalje naša moderna, ki se je pianisti tako krčevito branili? V Lipovškovem mojstrskem podajanju je tudi ta »svojevrsna« muzika častno stala ob strani ostalih komponistov.

Lipovšek je muzik, globok in do skrajnih mer prepričevalen; razpolaga z izprno tehniko virtuozov svetovnega formata, združeno z vsemi odlikami teh blestečih tehnikov. V podajanju je samosvoj, ponekod celo posebno originalen, kakor na pr. v delih, ki niso tako vezana na določan

Bomače vesti

Delitev dela

Res je, človek se včasih prijemlje za glavo in bi obupal in skočil iz kože, če ne bi bilo tako težavno priti nazaj vanjo. Obupal, pravim — in vi mislite: gotovo zaradi živčne vojne, dragine in blokade. O ne, vsemu temu se človek privadi ali pa ima vsaj upanje, da bo že še nekoč spet bolje. Pač pa je človek, ki ima voljo do udejstvovanja, včasih ves nesrečen zaradi društev. Povsod bi moral biti zraven, pa ne utegne. Mar naj se raztrga? In tak obupanec se večkrat vprašuje: Ali ne bi bila delitev dela potrebna in koristna? O, naj bo v vzpodbudo naslednji svetli zglede!

V lepem mestu sredi slovenske zemlje imajo imenovano občinsko upravo. Eden najvplivnejših odbornikov je trgovec z mešanim blagom. Že v svoji stroki ima dela dovolj. V javnem življenju pa opravlja sledeče važne funkcije:

Je predsednik mestne hranilnice, predsednik mestnega avtobusnega podjetja, predsednik mestnega gradbenega odbora, predsednik mestnega zdravstvenega odbora, član mestnega finančnega, mestnega obrtnega in tržnega odbora, član odbora za pobiranje dragine, član kraljevskega šolskega odbora, član odbora za izvedbo javnih del — in tako dalje. Poleg tega je tudi še član uprave Narodne banke v Beogradu.

Ni izključeno, da smo prezrli še kakšno važno funkcijo, ki jo omenjeni gospod izvršuje v javnosti. Meščani se vprašujejo, ali more ena oseba uspešno opravljati delo, ki je združeno z navedenimi mesti, in ali je stvari v prid, da nosi ena oseba na svojih ramah tako veliko odgovornost...

pokojnim Rupčcem preživel težke dni kot veleizvajalec in internirane v jetnišnicah Sarajeva, Travnika in Zenice. »Izkazujemo poslednjo čast čestitemu borcu in pionirju,« je rekel g. Lalić, »Cigar življenjska brkiost se je pričela ob domačem ognjišču v Sarajevu in se po 47 letih trpljenja končala v Beogradu. Pokojnik je bil eden izmed onih naših vidnih hrvaških tovarišev, ki so z nacionalno organiziranimi omladinci Bosne in Hercegovine leta 1914. napolnili avstroogrsko jetnišnico. Poleg Ivica Krajčevića, čigar ime je bilo tesno zvezano z razpravo proti atentatorju Gavrilu Principu, je bil Viktor Rupčić prvi na listi onih hrvaških tovarišev, ki lahko z nami vred potrdijo, da je Rupčić častno nosil svoj križ in da nikoli ni klonil. Strahovit je trpel pod šikanami vseh od upravitelja jetnišnice do poslednjega paznika. S svobodo Jugoslavije je dobil polno moralno zadoščenje, nikdar pa ni skušal eskimirati menice, na kateri je bilo treba pisati s številkami nacionalne časti. Viktor Rupčić je mrtev, umrl je kot siromak, njegov duh pa je bil bogat, poln znanja. Živ ni dobil priznanja in niso našli zanj mesta čeprav se je za Jugoslavijo žrtvoval. Toda tovariši iz najtežjih dni ga bomo ohranili trajno v spominu in mu izkazovali ono priznanje, katerega mu ni dala današnja družba.«

• Novi zagrebški pomožni škof dr. Josip Lah je bil v nedeljo posvečen ob veliki svečanosti, h kateri so prišli številni zastopniki s podbanom dr. Krbečkom na čelu. Dopoldne se je razvil spored iz škofijskega dvorca v katedralo, kjer se je pričela svečanost s pesmijo »Te Deum«. Konse-

crvov je že nekajkrat zahtevalo od pristojnih oblastev, da se zaščitijo njihove poklice in da farmacije izvršujejo samo kvalificirane moči, ki lahko nudijo tudi zadostno jamstvo za redno izvrševanje odgovorne farmacevtske službe.

• Beograjskim rojakom! Jutri bo v Kolarčevi dvorani koncert Akademike pevskega zbora iz Ljubljane ob 20.30. Ne zamudite izrednega dogodka! Na sporedu je pesem slovenske romantike. Dirigiral bo g. France Marolt. Spored in besedilo koncerta sta natisnjena v posebnih zvezkih, ki jih dobite pri blaginji. (—)

• »Serpa Pinto« je odplula na Portugalsko. V soboto dopoldne je »Princesa Olga« zapustila splitsko obalo Supavaj, kjer je bila od lani zasidrana. Pod novim imenom in tudi vsa nanovo olepšana je odplula na Portugalsko. Ves dimnik so prebarvali zeleno in belo, zavirale so portugalske zastave, na obeh straneh parnika se je zablestelo novo ime: »Serpa Pinto«. Posadka 35 portugalskih mornarjev je prevzela parnik. Polagoma je privozil parnik pred splitsko mestno pristanišče in je s sireno dolgo pozdravil Split. Številno prebivalstvo se je zbralo na obali in spremljalo odhod tega našega lepega in velikega parnika, ki je prejšnja leta redno dovažal lepo število premožnih izletnikov. V uvalu Supavaj ostane še nadalje zasidran parnik »Kraljica Marija«. Ker skoraj ni izgledov za turistična potovanja v letošnji sezoni, se utegne zgoditi, da bo tudi ta ponos našega morja moral nastopiti pot na tuje, kar bi vsekakor hudo škodovalo našemu pomorstvu in tujskemu prometu.

• »Amerigo Vespucci« je zapustil Dubrovnik. Kakor smo poročali, je pretekli četrtek dopoldne priplula v gruško luko šolska ladja italijanske vojne mornarice »Amerigo Vespucci« s 500 člani posadke. Med njimi je bilo 150 gojenov italijanske pomorske vojne akademije, večje število častnikov in podčastnikov pod poveljstvom kapetana g. Del Minia. »Amerigo Vespucci« je priplul iz Drača, bil pa je na našem morju v gostih že predlanskim. Od četrta do nedelje je italijanska posadka po določenem sporedu spoznala Dubrovnik in okolico. Vrstilo se se zakuske in banketi, ki so potekali v prisrčnem razpoloženju. V petek jutraj so se italijanski gostje odpeljali v Rijeko Dubrovačko, kjer so bili pogosteni v Količevi restavraciji. Popoldne jim je dubrovniška občina priredila svečano kosilo v hotelu »Imperial«, nato pa so se z avtomobili odpeljali proti Cavtatu. Zvečer je kapitan Del Minio povabil 12 naših predstavnikov k večerji na ladjo. Po večerji je bil sprejem številnih drugih povabljencev. V soboto jutraj je bil izlet v Trsteno, zvečer pa so bile razne prireditve na italijanski ladji. Vsako popoldne je bilo tudi občinstvu dovoljeno ogledati si ladjo. V nedeljo je »Amerigo Vespucci« po prisrčnem slovesu zapustil Dubrovnik.

• 600 diplomiranih filozofov čaka na službo. V nedeljo so v Beogradu zborovali nezaposleni intelektualci. Zborovanje je vodila gđ. Darinka Stefanovića. Združene nezaposlenih diplomiranih filozofov šteje že mnogo članov. Okrog 600 prošelj čaka v prosvetnem ministru na rešitev. Ne gre samo za bedno gmotno stanje; že samo s tem, da niso zaposleni, so izločeni od strokovnega dela in jim je praksa onemogočena. Poslej se bodo diplomirani filozofi v Beogradu pogostje shajali in razpravljali o svojih strokovnih zadevah. Udrženje je uvedlo anketo med diplomiranimi filozofi po vsej državi in jim stavilo naslednja vprašanja: kako se vzdržujejo kljub brezposelnosti; ali od duševnega ali ročnega dela in kaj jim brani, da ne morejo izvrševati poklica? Za predsednico združenja je bila izvoljena gđ. Mirjana Gjorgjevićeva.

• Dvakrat so ga pokopali. Nedavno je umrl v Kuršumliji bogati posestnik Vladimir Vuličević. Pred smrtjo je nekajkrat naročil bratu Milošu, naj ga ne pokopije na vaškem pokopališču, marveč v sadovnjaku pod hišo, ob banovinski cesti, pod košato jablano. Ko je Vladimir umrl, je brat Miloš vztrajal na tem, da bi ga pokopali pod jablano, toda sestre so zmagale in v Vladimiru so pokopali na pokopališču. Brata Miloša pa je venomer grizla vest in ponoči je vedno zrl pred seboj Vladimirja, ki mu preti, ker ga ni pokopal pod jablano. Ker ni mogel več vzdržati, je Miloš preprostil oblasta, da so mu dovolila izkop pokojnega brata, katerega je nato s pomočjo sosedov pokopal pod jablano. Duhovščina je odrekla blagoslov, toda Miloš ima zdaj mir in spet lahko mirno spi.

• Sokoli, napredna slovenska javnost! V težkih časih, ki jih čutimo na sebi vsi, je izšla knjiga »Kmetje včeraj in danes« kot bolesten križ naše neprosvetljene, zamerjene, vrazam podvržene vasi, težke k napredku. Neprosvetljenost in zaostalost

Kompletna garnitura preparatov
Parfumerija »VENUS«, Tyrševa 9

ZA NEGO KOŽE din 20.—

• Nenadna smrt bivšega senatorja Pavla Vujića. Bivši senator in upokojeni gimnazijski ravnatelj Pavle Vujić je umrl naglo smrti. Kakor poroča »Politika«, mu je v nedeljo popoldne na vožnji iz Beograda v domači kraj Užice nenadno postalo slabo. Ko je vlak ravno vozil na postajo Ovcja banja, je g. Vujić podlegel za kapjo. Rodbinska osmrtnica pa pravi, da je umrl nenadne smrti pri samostanu Blagovestjenju, kjer je bila cerkvena svečanost. Truplo so prepeljali v Užice in ga včeraj popoldne položili k večnemu počitku. Umrl je eden izmed značilnih predstavnikov srbske inteligence. Nizke postave, živahen, poln energije in inteligence, aristokrat po duhu, demokraciji po vsem svojem značaju, je g. Pavle Vujić osvajal simpatije, kjerkoli se je pojavil. Star je bil 67 let. Kot vzgojitelj je bil sila priljubljen pri dijaštvu, od rane mladosti pa se je tudi bavil s politiko in je bil kot odločen jugoslovensko orientiran mož izvoljen leta 1932 za senatorja. Bil je izkren pripadnik in pobornik JNS, v kateri je aktivno deloval vse do nenadne smrti.

Fogostokrat se je spominjal svojih študentov, ki so položili življenje na oltar domovine. Tudi sam se je kot rezervni oficir boril v obeh balkanskih vojnah in v svetovni vojni ter je dosegel čin rezervnega pešadijskega podpolkovnika. Čestitemu in značajnemu narodnemu vzgojitelju bomo tudi Slovenci, njegovi znanci, ohranili vedno časten spomin.

• Novi grobovi. V Ljubljani je umrla gospa Marija Perko, soproga upravitelja. Pogreb bo danes ob pol 15. izpred mrtvašnice na Vidovdanski cesti. — V ljubljanski bolnišnici je umrla gospa Pavlina Simčičeva, soproga trgovskega zastopnika in mati treh sinov. Zadnji pot bo nastopila jutri ob pol 17. — V Semiču bodo danes ob 9. pokopali dijakinjo gđ. Anico Ovono, ki je umrla v svojem dvajsetem letu. — Pokojnim blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

• Zadnje dejanje tragedije Viktorja Rupčića. V soboto popoldne so na beograjskem novem pokopališču pokopali novinarja Viktorja Rupčića, ki je umrl v 47. letu. V življenju je preživel mnogo trpljenja. V spomin mu je govoril ob grobu urednik agencije »Avala« g. Vlačko Lalić, ki je s

— Pri ljudeh višje starosti, ki trpe na nerednem čiščenju, nudi pogosto naravna »Franz-Josefova« grenka voda, zaužita skozi osem dni dnevno po 3—4 kozarce, zaželeno odprtje in s tem trajno polajšanje. Zahtevajte povsod »Franz-Josefovo« vodo.

Ogl. reg. S. br. 30474-32.

slog (Chopin, Debussy). Lipovškov Chopin je zelo oddaljen od one šablone, ki smo je že tako navajeni in ki nam zato tudi do neke mere preseda. V Beethovnovi sonati, v tej živi celoti kakor jo je pianist pričaral, da so mu že danes odprta vrata v svet svetovnih pianistov. V tej sonati nam je pianist odkril vse svoje znanje: briljantno tehniko, polno kantileno, čudovito spretno uporabo pedala itd. Dalje globoko pojmovano zgradbo tega klasičnega umotvora: od najmanjšega detajla, fraze, kadenca, preko široke periode, do monumentalnega stavka. Njegova interpretacija je v sleherni in še tako nepomembni epizodi, vedno notranje dognana, kakor bi nam hotel pianist reči: ni več problemov, tako je in nič drugače! Res, tako je, o vsem nas je Lipovšek popolnoma prepričal. Bojim se, da bo Lipovšek, ta naša velika nada, po svojem povratku iz Italije, zapadel v Ljubljani zopet v vsakdanje kruhoborstvo ki ga bo na njegovi visoki umetniški poti oviralo in morda tudi uničilo, kakor že celo vrsto njegovih ljubljanskih predhodnikov. Toda Lipovška bi bilo škoda, velika škoda!

Publika, ki je za naše prilike še precej dobro zasedla dvorano, je bila tako navdušena, da se po končanem sporedu skratka ni hotela dvigniti s sedežev. Umetnik je dodal še dva Chopinova valčka. Prepričan sem, da si je Lipovšek na tem koncertu tako pridobil mariborsko publiko, da bo ta že nestrpno pričakovala njegovega prihodnjega koncerta v Mariboru.

Prof. Karel Pahor

Zapiski

Slovenska matica napoveduje za letošnje tri izvirne knjige: Jožeta Pahorja roman »Matija Gorjan« (iz velikega upora slovenskih kmetov proti fevdalcem l. 1515), Miška Kranjca »Povest o dobrih ljudeh« in Miroslava Goršeta studijo »Doktor Valentin Zarnik, narodni buditelj, pisatelj in politik.« Vse tri knjige, ki

krator nadškof dr. Stepinac je izvršil posvečenje in opravil svečano pontifikalno mašo, pri kateri je novega škofa mazilil ter mu izročil mitro, škofovsko palico in prstan. Prvi blagoslov je dal novi škof svoji materi, ki je ganjena zajokala, enako tudi njegove sestre, ki so prvič videle brata v svečanem škofovskem ornatu. Po posvečenju se je sprevod vrnil v nadškofjski dvorec, kjer je novi škof sprejemal čestitke.

• Zahvala v meje. Iz Mežice smo prejeli: Zanimiva potujoča higienska razstava, poljudna zdravstvena predavanja, poučna filmska predavanja zdravstvene vsebine in bogata obdaritev so privabljale matere in deca, da so z zanimanjem sledili vsem izvajanjem zaščitne sestre, ki roma z velikimi zaboji iz kraja v kraj, iz višine v dolino in spet v hrib po dobrih in slabih cestah in zaledenelih kolovozih v mučnih skrbah za vse, zlasti pa za steklene razstavne predmete. Za ves pouk o negi dojenčkov, obrambi in zdravljenju jetike, davice in drugih nalezljivih bolezni velja iskrena zahvala Higienskemu zavodu, društvu prijateljev Slovenskih gor, posebej pa še pokrovitelji gospe podbanovi. Prisrčno se še zahvaljujejo obdarovane matere in otroci in očetje, ki so redniki teh družin!

• Zveza veterinarskih društev kraljevine Jugoslavije je bila ustanovljena v nedeljo v Zagrebu. Sestali so se delegati dosedanjega Jugoslovenskega veterinarskega združenja in sklenili, da preosnujejo organizacijo skupno z nanovo ustanovljenim Hrvatskim veterinarskim društvom. Predsednik dr. Sava Bogdanović je poudaril, da živnozdravniki Jugoslavije v svojem društvem delo niso nikoli stremeli za drugimi motivi kakor za stanovskimi. 20 let jugoslovenskega veterinarskega združenja predstavlja 20 let nesebičnega strokovnega dela. Vsa dosedanja imovina JUV razen fonda za posmrtno pomoč se deli na sestavne dele proporcionalno po številu članov in se ves denar vložijo v blaginjo nove zveze.

• Siromašni sloji naj bi prejeli zdravila zaštonj, tako so sklenili staviti predlog hrvatski farmaceuti, ki so v nedeljo imeli svoj redni letni zbor v Zagrebu. Delitev brezplačnih zdravil siromašnim slojem se je v območju savske bačvine vršila vse do leta 1937, takratna banska uprava pa je to ukinila. Skupno z ostalimi korporacijami zahtevajo farmaceuti, da se farmaceutski odsek pri filozofski fakulteti v Zagrebu osamosvoji kot samostojna fakulteta. Prav te dni so se razširile govorice, da nameravajo farmaceutski odsek v Zagrebu priključiti medicinski fakulteti kar je zbudilo med člani farmaceutskega združenja močan odpor. Združenje farma-

izidejo v maju t. l. kot redne publikacije Slovenske matice, bodo obsegale nad 900 strani in stale 50 din.

Priprave za slovenski literarni večer v Zagrebu. Kulturni Zagreb se velikopotezno pripravlja za slovensko knjižno prireditev v petek, 12. t. m. v Malem kazališču. Nedeljski zagrebški listi so približali daljše članke o posameznih slovenskih književnikih, ki bodo čitali na tem večeru svoja dela. Posebno se je izkazal »Hrvatski dnevnik«, ki je prinesel slike vseh sodelavcev večera z obširnimi informativnimi člankom pisatelja Iva Kozarčana.

Razstava nemške knjige v obsegu in z gradivom decembrske razstave v Beogradu, je bila slovensko otvorjena v Zagrebu.

— Obsežno delo Bogdana Radice. Pri Geci Konu v Beogradu je izšla knjiga značnega publicista in esejista Bogdana Radice »Agonija Evrope. Razgovori i susreti«. Pisec te izredno zanimive in aktualne knjige je imel priliko govoriti o perečih problemih današnje civilizacije, kulture in politike z mnogimi predstavitelji duhovne Evrope, tako n. pr. s Paulom Valéryjem, Thomasom Mannom, Benediktom Crocejem, Andréjem Gidom, Nikolom Berdjajevim, Georgesom Duhamelom, Julienom Bendajem, S. T. Ramuzom Giovannijem Papinjem, Karlom Sforzo, Guglielmom Ferrerom, Maksimom Gorkim, Merežkovskim, Unamunom, Marinettijem i. t. d. Te razgovore in pričevanja podaja v obsežni knjigi, ki pomeni enega največjih dogodkov v jugosl. publicistik. H knjigi se bomo še vrnili.

• Slovan kot francoski pisatelj. Pariške »Les Nouvelles Littéraires« so začele prinašati v svoji zadnji številki odgovore na anketo med francoskimi pisatelji nefrancoskega porekla z naslovom »Francoski Conrad« (Josef Conrad, eden največjih angleških pisateljev, je bil po rodu Poljak). Medtem ko je Conradov primer v angleški literaturi precej redek, se francoska poroča s celo vrsto pisateljev tujega porekla, ki so pisali izključno v fran-

coščini. Med njimi so Rumun Panait Istrati, Litvanec Miloz, Rusi Irena Nemirovsky, Andrej Levinson, Joseph Kessel, Henri Troyat itd., da omenimo samo nekatere imena iz najnovejše literarne produkcije. V omenjeni anketi, v kolikor je doslej izšla, je najzanimivejši odgovor Henrija Troyata, ki je po rodu Rus (pravno ime Tarasov) in ki je zaslovel lanske leto kot laureat Goncourtove nagrade. Kakor smo že zabeležili, je H. Troyat izdal te dni obsežno studijo o Dostojevskem. V svojem odgovoru na anketo navaja ta pisatelj mnenje svojega prijatelja, češ da je Slovan po duši in Francoz po formi. Nato pravi, da je bistvena značilnost Slovana potreba biti »otrok«. Pri Slovanu čustvo vedno prevladuje nad razumom. Dalje piše, da pravi Slovan ne more biti nikdar povsem miren in zadovoljen s samim seboj. V njem je vse razgibano, prav zato daje slovenski človek najboljšo snov pisatelju romana. »Nemara imajo moje osebe«, pravi Troyat, »tisto elementarno nezadostnost, tisto neodločnost, tisto nezadovoljstvo s sedanjim stanjem in potrebo nese popolnoma novega, torej to, kar v največji meri označuje Slovan. Toda ni li potreba ubega iz samega sebe prav tako francoska kakor je ruska? Zares, menim, da med junakom francoskega romana in junakom ruskega romana ni nikake naravne razlike, obstoji pa razlika v nvižju. Rus je voljan povsem razgaliti vse svoje napeke in kvalitete, ki jih Francoz skriva ne samo pred očmi drugih, temveč tudi pred samim seboj, zaradi neke svoje elegantne sramežljivosti. Rus dela in govori vse to kar se Francoz obotavlja delati in govoriti. To, kar je pri eni dejanje, postaja pri drugem samo miselno stanje. Tako z'ano »drugo življenje«, da uporabim formulo Dostojevskaja, je pri Slovanu mnogo globlje zakoreninjeno, kakor pri članu latinskega naroda...«, meni Troyat, pisatelj, ki je zrasel v rodnini ruskih beguncev in se popolnoma prilagodil francoskemu okolju ter sprejel francoski jezik za svoje literarno izražanje.

DANES ZADNJKRAT
ob 16., 19. in 21. uri
Najnovejše pustolovščine
»kralja džungl«

TARZAN IN NJEGOV SIN

Največja senzacija sezone!
KINO UNION, tel. 22-21

ZOPET ZABAVA VSE SE SMEJE
Hans Moser
vse gledalce v burki

OSTRIŽENI JEŽ

KINO MATICA, tel. 21-24, ob 16., 19., 21.

Samo še danes I. del senzacionalnih in nadvse napetih prizorov iz gigantskega velefilma afriške džungle

TIM TAYLORJEVE PUSTOLOVŠČINE

I. del: GROZA V PRAGOZDU

V tem izredno zanimivem filmu je Tim Taylor junak dneva, ki se ne boji ne strahu in ne groze. V skrb za svoje prijatelje pa pokaže svoje razumevanje in zvestobo panter Fang, opica Juju in orjaški slon Bolo. Senzacija pragozda je tank v službi zločinske bande.
KINO SLOGA, tel. 27-30. Samo še danes ob 16., 19. in 21.

kakšne dežele je danes važna postavka v knjigi njenega življenja. Treba jo je črtati iz te knjige, da sosedje ne pokaže: »Ta narod ni za samostojno življenje!« Črtati se bo pa dala le, se poznamo njen izvor, leglo. V Kmetih včeraj in danes je pokazano, kje je to leglo. IPisatelj kaže nanj s prstom. Izpričajte, da veste ceniti delo človeka, ki se ne plaši napadov in klofut, in ki hoče dalje po začrtani poti. Ne odlašajte z naročilom! Pišite dopisnico Glavni hranilnici Sv. Lenart v Slovenskih gorah, ali pa Ignacu Koprivcu, Ljubljana, univerza. Društva in državni uradniki dobe knjigo na tri mesečne obroke. Naj ne bo naprednega človeka, ki bi ne imel »Kmetov včeraj in danes« v svoji knjižnici.

• Družba sv. Cirila in Metoda je prejele od podružnice v Liti 200 din zbirko za oijke. Državna meščanska šola v Ribnici na Dolenjskem pa je nakazala zbirko šolske mladine za pirhe na mejl 101.25 din. Vsem darovalcem iskrena hvala!

• Trgovski učilišče Rbida — enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti — Ljubljana, Trnovska ul. 15. sporoča, da ima telefonsko št. 4048. (—)

• Pozor! Izletni drugogimnazijec Vlado je odšel iz Ljubljane neznanokam. Obleden: pumparice, gozdarice, moder sukniči, Hubertus, siv klohub. Iskreno prosim ga, oročnike ter vsakogar, da ga nemudoma vrne domov. Mudi se zaradi šole! Vnaprej lepa hvala. Stroške povrnem. — Oče.

• Izlet na Milanski šlem od 21. do 26. aprila. Informacije in prijave samo do 10. Putnik. (—)

• Izlet v Grčijo od 24. do 30. aprila. Informacije in prijave do 17. Putnik. (—)

Iz Ljubljane

u— Comédie française v Ljubljani. V soboto dne 13. t. m. ob 20. prirede v Operi najodličnejši člani Comédie française večer z recitacijami francoske poezije in bodo predvajali eno enodejansko iz francoskega repertoarja. Našemu občinstvu so še v najlepšem spominu uspele prireditve raznih francoskih gledaliških družin, zato mu bo brez dvoma ustrezno, ako bo moglo pozdraviti zastopnike prvega dramskega gledališča pri njihovem ofiicelnem gostovanju na našem odru. Cene so od 40 din navzdol. V najkrajšem času bomo priobčili natančnejši spored.

Kupujte srečke državne

razr. loterije v glavni

koleturi, Vrelec sreče

ALOJZIJ PLANINSEK,

Ljubljana, Beethovnova

ul. 14 — telefon 35-10.

u— Banovinske nagrade za najboljše umetnine po motivih iz naše nacionalne zgodovine. Da pozivi zanimanje za našo narodno zgodovino, razpisuje banska uprava zadnja leta redne natečaje za najboljše slikarska in kiparska dela po domačih zgodovinskih motivih. Za letošnji natečaj je vladalo precej živahno zanimanje in odzvalo se je 16 slovenskih slikarjev in kiparjev, ki so predložili okrog 25 različnih del. Te dni je žirija zaključila svoje delo in petro nagrad v skupnem znesku 20.000 din podelila kiparju Tinetu Kosu, slikarju Mariju Preglju, mlademu kiparju Weisu ter slikarjema Rajku Slaperniku in Tonetu Kralju.

Nov sodni tolmač

za angleški, francoski, italijanski, latinski in nemški jezik
odv. pripravnik g. SORLI ODON,
posluje v Ljubljani — Gajeva 8/II,
desno — od 10. do 12. in od 15. do 19.

u— Velik naval na bolnišnico. S pomladjo, ki se letos na tako čudne načine uvaža v deželo, prihaja tudi cela vrsta sezonskih obolenj, kar se dobro pozna tudi v prometu splošne bolnišnice. Včeraj so imeli v sprejemnem uradu izredno velik naval in so do večera vpisali okrog 200 novih prebivalcev hiše. Da pomladno razpoloženje, ki se dram, živahno učinkuje tudi na duhove ljudi, priča zlasti dejstvo, da je bilo med hovimi bolniki tudi precejšnje število ranjencev, ki so za weekend postali žrtve pretepotov in zdražb.

P L A Š Č I

balon svila

pri
SPORT-KMET
ALEKSANDROVA CESTA.

u— Gospa Helena Staričeva, lastnica znane pekarnice v Slomškovi ulici 14, praznuje danes 75letnico rojstva, čila in zdrava. Zvesti naročniki, ki je čvrsto zavredna kakor njen blagopokojni, pred leti umrl soproj g. Josip Starič, želimo mnogo zdravja in sreče.

u— Francoski violonist Robert Soetens je ljubljanskemu koncertnemu občinstvu jako ljub in dober znanec. Je izreden umetnik, ki uživa lep sloves v svoji domovini pa tudi drugod, saj je stalno na koncertnih potovanjih. Njegova posebnost je, da z največjo ljubeznijo in skoraj pretežno izvajala dela svojih znamenitih rojakov. Tudi

tokrat si je določil pretežno francoski repertoar, vmes pa tudi dva Jugoslovana: Škerjanca in Slavenskega. Podrobnosti sledi. Koncert bo 15. t. m. v veliki Filharmenični dvorani. Vstopnice v Maticni knjižnici. (—)

u— Karambol na gorenjskem kolodvoru. V ponedeljski izdaji »Jutra« smo poročali o razburilji prometni nesreči, ki se je v nedeljo zvečer pripetila na gorenjskem kolodvoru, kjer je dolg tovarni vlak, ki je privozil iz gorenjske smeri, z vso silo tresel v lokomotivo premikalne garniture. Po pomoti je ponedeljsko »Jutro« poročalo, da so kmalu po trčenju pršli na kraj nesreče zastopniki železniške direkcije. V resnici pa je bilo takoj na licu mesta tehnično osebo, ki je prišlo s pomožnim vlakom pod vodstvom tehničnega uradnika Borisa Gregorke, in pa domače postajno osebo pod vodstvom postajenačelnika Košute. Tem gre zasluha, da je bil na progi kmalu napravljen red in se je promet lahko nemoteno nadaljeval. Škoda pa utegne biti precejšnja, ker se je pri trčenju mnogo blaga v tovarnem vlaku pokvarilo.

SREČKE

drž. razr. loterije

žREBANJE I. razr. 12. APRILA

ima z raznovrstnimi

številskimi na razpolago

JUGOSLAVENSKA BANKA,
d. d., podružnica,
LJUBLJANA, Gajeva 3 — poleg
nebotičnika.

u— Društvo za ceste v Ljubljani sklicuje III. redno skupščino na 22. aprila 1940 ob 18. v prostorih Avtomobilskega kluba. Kongresni trg 1.

u— »Ujeza« štiriindvajseti na Sentjakobskem odru. Sentjakobčani ponove to izvršno Nušičevo veseligrso že v sredo in soboto ob 20.15. Ker je bila tudi poslednja predstava preteklo soboto popolnoma razprodana in je odšlo spet veliko ljudi brez vstopnic, se je uprava odra, na željo obiskovalcev, ki spet niso dobili vstopnic, odločila se za dve predstavi. Predstava v sredo se igra v korist zgradbe Školske II. Preskrbite si pravocčasno vstopnice, ki jih dobite od danes dalje v društvenih prostorih v Mestnem domu.

u— Anglesko društvo v Ljubljani sporoča interesom, da je otvorilo tečaj za komercialno angleščino, ki bo vsak četrtek od pol 19. do pol 20. v društvenem lokalu, Tavčarjeva ulica 12. Za udeležence potrebno prilično znanje angleščine. Nadaljnji vpisi ob omejenih urah še vedno možni.

u— Gledališče mladih bo v petek ob 20. v franciskanski dvorani igralo Cankarjevo »Lepo Vido«, ki jo je režiral in scenosloj Lepom Zvonimir Sentič. Pri predstavi sodelujejo Kačičeva, Svetetova, Battelino, Blane, Kovič, Raztresen, Starič, Stiglic, Zemljan in govorilni zbor. Ker vlada za predstavo veliko zanimanje, si nabavite vstopnice v prodaji, ki bo v četrtek in petek od 10. do 12.30 in od 15. do 18. ure pri dnevnih blaginji v franciskanski pasaji.

u— Kuharski tečaj za boljše kuhne se bodo pričeli. Ne zamudite ugodne prilike. Povpraševanje po dobrih kuharicah narašča. Danes je mnogo premalo to, kar se dekde po službah nauči. Treba se je res učiti in se vedno spopolnjevati. Čim več kdo zna, tem več velja in ni škoda denarja, kar ga izda za izobrazbo. Javite se čim prej pri Zvezi gospodinskih pomočnic v Wolfovi ulici 10.

u— Tatinska petorica v sodnih zaporih. Včeraj je bila predana v zapore okrogne sodišča pisana tatinska družica petih članov, ki se je dolge mesece nevarno udejevala po Ljubljani. Dva sta bila uslužbena pri električni cestni železnici, pa sta v nepošten

Vode odtekajo — beda je ostala...

Na desni zgoraj: Pred beograjsko postajo so se ljudje prošle dni prevažali s čolni — **Spodaj na levi:** Porušene hiše v Petrovgradu — **Zraven:** Bogoslovje in gimnazijski internat „Stefaneum“ v Sremskih Karlovcih — **V tretji vrsti na levi:** Prehod preko poplavljenе ulice v Petrovgradu — **Zraven:** Vode v Petrovgradu so narasle tako visoko, da so se konji do trebuha pogrezali vanje — **Druga zraven:** Bratec in sestra, ki sta srečno ušla valovom — **Na dnu:** Beograjska četrt Savamala, znana naselbina iz davnih turških časov — **Zraven:** Rešeni otroci so začasno nastanjeni v vagonih

MICHEL ZÉVACO:

82

Don Juan

ROMAN.

»Aha,« je začudeno rekel don Juan, »torej priznaš? ...«

»V svojo opravičbo lahko navajam samo to, da je bila ona tista, ki me je hotela poljubiti ...«

»Deniza te je hotela poljubiti?« je ponovil don Juan in njegovo začudenje je prešlo v osuplost.

»Da, da. Toda upri sem se. Res je sicer, da sem se branil samo zaradi svojega nosu ...«

Don Juan je pobesil glavo in se precej grenko zamislil nad tem poniževalnim dogodkom: Deniza je hotela poljubiti njegovega slugo, in ta se je moral upreti podjetnosti zalega dekleta! ...

»Bes jo plentaj, punico!« je zagodrnjal. »Kakšna pokvarjenost! Pa naj se človek še zanese na nedolžen obrazek! In koga si je izbrala? To govodo corentinasto! Sicer je res, da imajo dekletca, ki zardevajo nad udvorljivimi pogledi, časih glavico polno grešnih misli ... Nu prav,« je nadaljeval. »Pustiva to in povej mi, odkod prihajaš.«

»Iz Bloisa, gospod, saj veste! To vam je bogme dolgočasno mesto, sodeč po izbi gostilne pri »Zlatem solncu«, kjer sem se motril ...«

»Torej priznaš! Pariške krčme ti ne zadostujejo več, po vsej deželi se klatiš, da ustrezaš svojemu pohotnemu nagnjenju ...«

»Pohotnemu nagnjenju! Jaz!« je zajecjal Jakomin, rdeč kakor kuhan rak.

»Svojim pijanskim strastem! ...«

»Zaradi tistih nekaj vrčev vina, ki sem jih popil! Vince sicer ni bilo slabo in ...«

»In svoji lažnivi, sleparski naturi!« mu je segel don Juan v besedo.

Ta ploha očitkov je vrnila Jakominu Corentinu čut dostojanstva. Z izrazom skromnega ponosa se je vzravnil in rekel:

»Gospod, kadar hoče kdo ubiti svojega psa, navadno začne s trditvijo, da je stekel ... Moja dolga služba in častitljivi spomin na dona Luisa Tenoria bi me morala prav za prav varovati takšnih žalitev. Ako me mislite zapoditi, povejte mi to v oči, saj ni treba, da me trpinčite.«

»Zapoditi!« je vzkliknil don Juan. »Da ti kaj takega ne pride na misel! Kdo bi mi še tako dobro stregel kakor ti, ki poznaš moja nagnjenja, moje navade ... in razen tega ... daj, da ti povem ...«

Don Juan se je nekajkrat naglo prestopil po sobi. Zdaj, ko mu je bilo na jeziku glavno vprašanje, ga je obhajala zadrega. Toda stresel je glavo in zarohnel:

»Malopridnež! Dobro vem, da si na svojem nesramnem, razuzdanem potepu napravil tudi ... tistih dvanajst cesarskih zlatnikov, ki si mi jih kazal v perigueuški gostilni ... Lahkomiselni si, denar razmetavaš kakor pleva ... kolikokrat sem te že ošteval zaradi tega! ...«

To pot so se Jakominu zableščale oči.

»Ne, gospod,« je dejal. »Niti dotaknil se jih nisem. Vseh dvanajst zlatnikov je tu, v mojem pasu. Z daj so mi sveti.«

»Pokaži jih!« je zamrmral don Juan. »Sveti so ti?« je nekam vznemirjeno zamrmral. »Ubogi Corentin! Sveti so mu, ker jih hrani zame! ... Oh, don Juan, don Juan! Ko bi te tvoj rajnik oče videl! ... Pha,« se je otresel, »za ubogega Corentina je celo sreča, da mi jih more posoditi, saj ve, da mu jih vrnem s stoternimi obrestmi. Sicer pa po-

trebujem denarja in ga ne utegnem iskati drugod ...«

Stopil je k mizi, na katero je bil Jakomin Corentin položil svojih dvanajst zlatnikov drugega zraven drugega.

»Samo štiri mu vzamem,« si je rekel don Juan. »Da,« je glasno nadaljeval, »kar je res, je res: nisi jih zapravil. Bogme da jih imaš še vseh dvanajst ...«

»Sveti so mi,« je ganjeno ponovil Jakomin.

»Nu, nu,« je dejal don Juan, »nikar ne pretiravaj. Saj razumem tvoj dobri namen. Od tod do svetosti pa je vendarle še precejšen korak ...«

»I, hudimana,« je preprosto odvrnil Corentin, »to je moja dota ...«

»Tvoja dota?« je vprašal Tenorio.

»Moja dota, gospod, obljubil sem jo Denizi.«

Don Juan je okamenel. Najprej se vobče ni mogel ganiti od osuplosti; nato je buhnil v smeh, v blazen grohot, ki je zbežal ubogega Jakomina do kraja.

»Konec me bo od tega smeha!« je pomislil sam pri sebi. »Gospod, res ne vem, kaj bi moglo biti za smeh. A vi se smejete vsemu, celo najbolj resnim ...«

»In najbolj svetim rečem!« je dokončal don Juan in se nenadoma zresnil.

»Da, gospod!« je začudeno rekel Corentin.

»Pha,« si je dejal Juan Tenorio, »šest mu jih vzamem, tako bova imela vsak polovico ...«

Vzel je enega, si ga ogledal kakor radoveden zbiralec starin ter ga spravil v žep. Nato drugega, za drugim tretjega ... in ko jih je bilo šest, se je odločil:

»Prav za prav je to zlato dota vrlega Corentina in bo torej pri meni dosti bolj spravljeno kakor

v njegovem pasu. Njemu bi ga utegnil kdo ukrasti ...«

Iztegnil je roko in pograbil še ostalih šest.

Prepadeni Corentin je gledal to početje, ne da bi se drznil treniti ali reči besedico. Šele ko so izginili zadnji zlatniki z mize, je spoznal, da je sin dona Luisa povsem obubožal in mora zato sprejeti slugov denar na posodo ... Corentin se je obrnil proč, da bi prizanesel gospodarju osramočenje; delaje se, kakor da ne vidi, si je skrivaj obrisal solzo in kot dober služabnik pomislil: »Sam sem mu jih ponujal ... s tem, da jih vzame, mi stori samo čast.«

Komaj je imel don Juan denar v žepu, je planil iz sobe, rekoč:

»Počakaj tu, dokler se ne vrnem, in ne gani se nikamor, ako nočeš, da ti polomim kosti!«

Jadrno je ubral pot proti Arronškemu dvorcu. Toliko da ni tekel. Niti da ga je Leonora pričakovala, se mu ne bi bilo moglo bolj muditi. Očital si je čas, ki ga je bil zapravil s tem, da je ubogal svet grafa de Loraydana.

»Kaj mi neki hoče ta vrli plemič?« je gredoč ugibal sam pri sebi. »Jutri opoldne, ko ga obiščem, bom zvedel, kako in kaj. Za zdaj pozabimo vse skrbi razen misli nanjo, ki jo ljubim. O Leonora, nocoj te moram videti! Moram, tako mi duše! Če ne, mi je umreti! ...«

Ko je ob takšnih mislih dospel v temno Tempelsko ulico, je mahoma zadržal korak: nekoliko pred seboj je bil opazil štiri moše, ki so se takisto dvizvali proti Templu.

Po mirozovu je utegnil biti vsak pešec, ki si ga srečal na temnih in zapuščenih cestah starega Pariza, malopridnež, ki se je oziral za plenom. Don Juan je torej uravnal svoj korak po koraku neznane četvorice in krepko stisnil bodalo.

Sto let državnega sveta

(Dr. Štefan Sagadin: Upravno sudstvo. Beograd. Državna štamparija 1940)

Pisec je znani pravni pisatelj, bivši predsednik Državnega sveta. Naš ožji rojak, ki uživa v krogu pravnikov velik ugled ter ima neprecenljive zasluge za pravni red in upravno ureditev naše države. Že v prvih letih postanka naše kraljevine ga vidimo v važnih funkcijah v centrali v Beogradu. Bil je med prvimi Slovenci, ki so posvetili svoje sile organizaciji centralne vrhovne upravne službe. V ministru za knjižništvo je vodil pripravljala dela za vidovdanske ustave. Tu je opravljal težak posel ter se z vso vno trudil, da koordinira najrazličnejše interese in vskladi težnje, ki so s vso silo stopale na plan ob toliki raznolikosti pogledov na javna vprašanja v posameznih delih naše tedaj komaj porojene države. — Dolga leta je bil član in nazadnje predsednik Državnega sveta.

Zasluge tega odličnega moža za našo upravno sudstvo se ne dajejo oceniti v par stavkih. Nesporno je, da je dr. Sagadin bistveno pripomogel k temu, da je naš Državni svet danes velevladna pravna ustanova, ki se vedno bolj približuje ideali modernega objektivnega in neodvisnega vrhovnega upravnega sodišča. Obžalovati moramo, da je dr. Sagadin moral zapustiti mesto predsednika Državnega sveta, predno mu je uspelo, da to ustanovo izpopolni in preobrne do popolne neodvisnosti ter reši vplivov, ki so tudi povzročili, da je sam odšel predčasno s tega važnega mesta.

Knjiga »Upravno sudstvo« je posvečena 100-letnici Državnega sveta v Beogradu (1839—1939). Dr. Sagadin je sotočno poklonil tolikaletni Državni svet. Kot njegov predsednik in dolgoletni član je s to ustanovo povezan skozi dolgo dobo let, v kateri je mogel opazovati njen razvoj in sodelovati pri njeni izgradnji, ob enem pa proučiti njeno zgodovino od postanka sem.

Knjiga je razdeljena v tri dele. V prvem delu obravnava historični razvoj in današnje upravno sudstvo v Franciji, ki je zibelka modernega upravnega sodstva. Ta del je zanimiv, ker nam podaja zgodovino uprave in postane upravnega prava v obse od časa dalje, ko se uveljavila znana trodelitev oblasti v upravo, sudstvo in zakonodavstvo. Drugi del knjige predstavlja dragoceno zbirko materiala za studij upravnega sodstva v evropskih državah in v Ameriki. Tretji del je posvečen upravni sudstvu v nekdanji Srbiji in v Jugoslaviji.

Za bodočo izgraditve in izpopolnitve našega upravnega sodstva nudi knjiga v svojem prvem in drugem delu neobhodne pripomočke.

Nas pa posebej zanima tretji del knjige, ker nam kaže, da gredo napor in stremiljenja za formalnim upravnim sudstvom in s tem za pravno upravo v Srbiji že nazaj v leto 1839, dočim je na primer bivša Avstrija ustanovo upravnega sodišča uvedla šele leta 1875. Seveda Državni svet v Srbiji, kakor ga je ustanovil Miloš Obrenović z zakonom od 27. aprila 1839, ni imel čisto upravnosodne funkcije. Bil je predvsem posvetovalna in pomožna ustanova za kneza, nadomeščal je narodno skupščino s pravičljanim zakonskim norm in osnovo za državno gospodarstvo (letni proračun). Šele v drugi vrsti se je pojavila funkcija sodjenja v aplikaciji zakonov in reševanju sporov glede javnih davščin. V razvoju časa pa stopa ta poslednja funkcija Državnega sveta vedno bolj v ospredje. Dejstvo,

da je imel Državni svet pravico tolažiti zakone in uredbe, je napotilo posameznike, da so se obračali naj s pritožbami proti upravnim aktom ministrov. Iz tega se je razvila upravnosodna funkcija Državnega sveta.

Leta 1858. je dobil Državni svet z zakonom o spremembah in dopolnitvah zakona o ustroju Državnega sveta še večjo važnost ne le glede na izvrševanje zakonodavne oblasti, temveč zlasti tudi v izvrševanju upravne oblasti. Zakon iz leta 1861. je zopet bistveno oslabil položaj Državnega sveta, ker mu je odvzel politično oblast. V tej dobi se je iz pravice nadzorstva, ki ga je vršil Državni svet nad delom ministrov, udomačila praksa, da je Državni svet v glavnem reševal pritožbe proti postopkom in odločitvam ministrov ter vršil tako posle administrativnega sodstva. Ko je nastopila leta 1869. doba ustavne vladavine, prevzela narodna skupščina zakonodavno funkcijo, dočim dobi Državni svet svojo glavno nalogo, da razpravlja in rešuje pritožbe proti ministrskim rešitvam v spornih administrativnih vprašanjih. Zakon od 5. oktobra 1870. je dal Državnemu svetu pravico, da končno rešuje administrativne spore ter ga s tem postavlja za pravo administrativno sodišče. Tudi, če spregledamo prve začetke upravnosodne udeleževanja, moramo ugotoviti, da je v Srbiji leta 1870. s kratkim Državnim svetom uvedena čista upravnosodna ustanova. Ako primerjamo s tem začetke upravnega sodstva v drugih državah, moramo ugotoviti, da je dobila Srbija celo pred Francijo (l. 1872.) svoje upravno sodišče.

Razvoj upravnega sodstva v naši ujedinjeni državi, odkar je stopil v veljavo zakon o državnem svetu in upravnih sodiščih od 17. maja 1922. je pisatelj mogel opisati po opazovanju iz neposredne bližine, ker je v državnem svetu aktivno deloval ne le v svojstvu sodnika, temveč tudi kot vnet in delaven sodelavnik pri izgradnji in izpopolnitvi našega upravnega sodstva. Vsi se spominjajo ostre kritike dela v Državnem svetu, kjer so se gomili spisi, ljudje pa so čakali dolga leta na rešitve. Šele v zadnjem desetletju smo doživeli redno poslovanje našega vrhovnega upravnega sodišča v Beogradu. Pisec knjige je storil največje napore zlasti tudi v tem pravcu, da bi našo vrhovno upravno sodišče že po svoji sestavi in organizaciji nudilo garancijo za absolutno pravost in objektivnost svojih razsodb ter vršilo tako neodvisno pravno kontrolo nad upravnimi organi in njihovimi upravnimi akti. Ako se je v tem oziru stanje v zadnjem desetletju zboljšalo ter smo prišli navedenemu idealu bližje, je to v mnogi meri zasluga našega ožjega rojaka dr. Sagadina.

Tudi priučujoča njegova knjiga zasleduje isti cilj. Pisec se dobro zaveda, da je ista fundametalna razglednost in da pomankanje pravosti v naši upravi nevarno izpodreja naš notranji red ter ustvarja težke krize z nedoglednimi posledicami. Zato stavlja tolikšne nade v upravno sudstvo ter si želi, da bi bilo delovanje Državnega sveta in upravnih sodišč takšno, da si bo vsak upravni organ dobro premislil, predno bo izdal kak nezakonit upravni akt. Reformni načrti, ki jih navaja pisec, so vsega upoštevanja vredni, saj temeljijo na bogatih izkušnjah in globokem poznavanju naših notranjih prilik. Od srca želimo, da bi dragocena knjiga v vseh pravih dosegla svoj cilj.

Dr. O. P.

BELEŽKE

Govor ministra Kreka

V Celju je govoril na shodu JRZ minister za zgradbe dr. Miha Krek. O shodu pravi »Slovenski dom«, da je dobro uspel in da je na njem govoril minister dr. Krek o zunanji in notranji politiki in da je bila z navdušenjem sprejeta resolucija, ki poudarja, da je sedaj, ko je banovina Hrvatska že skoraj popolnoma organizirana in je ureditev hrvatskega vprašanja po večini že izvedena, prišel čas, da se uzakoni in izvede po istih načelih in na isti način tudi banovina Slovenija. Podrobnejše poročilo o dr. Krekovem govoru objavlja beograjska »Politika«, ki pravi »da se je obširno bavil s politiko sporazuma. Dejal je, da izgleda, kakor da so Hrvati s frontalni akcijo dosegli, več kot Slovenci, ki so kljub svoji lojalnosti vsaj na videz dosegli bolj jalove uspehe. To pa se je zgodilo zato, ker se je pokazala potreba, da se najprej izvede banovina Hrvatska in da se nato pristopi tudi k ureditvi Slovenije in Srbije. Na ugovore, ki jih je čul dr. Krek od več strani, da se vprašanje Slovenije rešuje preveč počasi, je odgovarjal, da so ti ugovori razumljivi, vendar pa ni mogoče stvari bolj pospešiti in je treba sprejeti to dejstvo kot aksiom in brez komentarjev. Vprašanje narodnega sporazuma v obeh Hrvatih še ni rešeno. Obstojne še sporne točke: Bosna, Hercegovina in Vojvodina. Zaradi njih je tudi nastopilo zavlačevanje v reševanju vprašanja avtonomije Slovenije. V nekaterih obveščenih krogih vlada zavoljo tega celo prepričanje, da hočejo Hrvati pritegniti čim bolj k sebi Slovence. »Resnica je taka, da nikar ne mislite, da bomo imeli že jutri banovino Slovenijo, vsekakor pa bo to prva točka nadaljnje preureditve države.«

V. Vilder o našem

notranjem problemu

V nedeljo je bila v Bjelovaru konferenca organizacija samostojne demokratske stranke. Glavni govornik je bil predsednik izvršnega odbora stranke, Venceslav Vilder, ki je obširno govoril o zunanji politiki in položaju. Dejal je med drugim, »da moramo Jugoslovenci budno paziti na razvoj dogodkov okoli nas. Zavedati se moramo, da z vsakim našim notranjim sporom vlivamo poguma tistim, ki bi nas radi oškodovali. Časi so taki, da moramo vsi čim bolj povežati svoje vrste. Kdor zanaša danes sovraštvo med Srbe, Hrvate in Slovence, ta vabi sovražnike v našo državo. Položaj je tak, da moramo neprestano ponavljati pred svetom svoj trdni sklep, da bomo branili svojo svobodo, neodvisnost in državo pred vsakomur. Naša državna politika mora biti taka, da bo narod prepričan, da brez Jugoslavije ni življenja niti za Srbe, niti za Hrvate. Mi ne bomo imeli in tudi ne moremo imeti kake neodvisne hrvatske države, ker bi pomenila že

sreskih organizacij HSS v težki notranji krizi. Vse te organizacije so bile do ustanovitve banovine Hrvatske v vsakem pogledu vzorne. Njihovo članstvo se je posvečalo samo borbi za hrvatske pravice. Ko pa smo dobili banovino Hrvatsko, se je položaj preko noči spremenil. Namesto da bi razpravljalo o tem, kako pomagati narodu, debatiralo samo o tem, kdo je za koga in katerega prvaka stranke naj prvenstveno podpirajo. Te nezdružljive prilike v organizacijah HSS so se posebno razbuhle v dalmatinskih sreskih organizacijah HSS, kjer je moralo že ponovno posredovati zagrebško vodstvo preko svojih posebnih odposlancev. Večina teh sporov izvira iz različnih stališč posameznih prvakov v gotovih lokalnih vprašanjih.

V takih primerih potujejo potem posamezni prvaki vse prevečkrat po nepotrebnem v Zagreb, kjer se pritožujejo pri vodstvu stranke in slikajo druge pristaše stranke kot nezanesljive ter rušilce narodne sloge in edinstva. Niso redki slučaj, da sedi v pisarni vodstva stranke ena delegacija s svojimi pritožbami, ko se zunaj javlja druga s povsem nasprotnimi pritožbami. In te delegacije čakajo včasih po cele dni, da pridejo na vrsto.

Najnovejši izum:

narodni trio

Glavni organ JRZ »Samouprava« brani postopno urejanje naših notranjopolitičnih prilik. »Časi so danes taki, da moramo biti pri vseh naših akcijah zelo umerjeni. Mladi narodi prve decenije svojega samostojnega življenja le preradi begajo sem in tja. To je preživljali prvi dve desetletji tudi naši narodni trio od Triglava do Dječevlje. Zato moramo biti danes pri novem urejanju naše države čim bolj previdni in umerjeni. Nova preureditev države mora biti tako temeljita in popolna, da bo kos vsem preizkušnjam. Varajo se namreč vsi tisti, ki mislijo, da se opravlja sedaj zopet samo provizorični posel, ki ga bo lahko v bodoče likvidirati po stranskih poteh.«

Svarilo ministra Markovića

»Delo«, organ ministra pravde dr. Lazara Markovića, razpravlja o političnem položaju in prihaja do zaključka, da v vladi koalirane skupine premalo solidarno zastopajo politiko narodnega sporazuma. »Med opozicijskimi strankami opažamo sistematično težnjo za skupnim nastopom v bodočih političnih borbah, da si med temi skupinami velike načelne razlike. Znamo je, da je pozval g. Peter Živković demokrate in radikale k skupnemu nastopu ter da je prepričan o možnosti in koristih takega sodelovanja. V koliko se bodo izpolnile nade g. Živkovića, ne vemo, si-

gurno pa je, da bodo opozicijske stranke poskušale okrepiti svoj položaj z medsebojnim sodelovanjem, kar jim bo brez dvoma koristilo. Dočim stremi opozicija za tem, da čim bolj poveže svoje vrste, pa vidimo v strankah, ki pripadajo vladni koaliciji, povsem nasprotno stremiljenje. Namesto, da bi izdelale skupni program za zastopanje politike narodnega sporazuma, streme samo za tem, da se čim bolj ločijo med seboj. Pri tem pozabljajo, da so med seboj povezane z isto politiko in da njihovo postopanje škoduje predvsem politiki, ki jo vse zastopajo.«

Hrvatski junak

»Hrvatski dnevnik« objavlja članek šefa propagande hrvatske telovadne organizacije »Hrvatski junak« o ciljih in programu tega društva. Glosaric uvodoma napoveduje, da bo 2. junija kongres vseh organizacij »Hrvatskega junaka« v Zagrebu, za katerega so velike priprave. »Hrvatski junak« je omladinska organizacija v okviru Hrvatske seljačke stranke in šteje danes že nekaj deset tisoč članov. Zadnje čase je sicer nastopila pri organiziranju dijaštva v okviru »Hrvatskega junaka« teža, ker je izdala banska oblast odredbo, da učenci hrvatskih srednjih šol ne smejo biti člani nobenega društva, ki nima svoj sedež na zavodu, katerega obiskujejo učenci. Vodstvo »Hrvatskega junaka« je sedaj interveniralo pri banski oblasti, naj izda komentar te odredbe in dovoli, da lahko dijački srednjih šol delujejo v organizacijah »Hrvatskega junaka« brez neposrednega nadzorstva profesorjev.

Tako g. Glosaric. Na drugi strani se zdi, da odnos Hrvatskega junaka in HSS še ni končno razčiščen, ker se v H. j. uveljavljajo vplivi, ki jih vodstvo HSS ne odobrava.

Občni zbor kr. org. JNS za Krakovo in Trnovo

Je bil v nedeljo dne 7. t. m. ob zelo lepi udeležbi članov. Zbor je vodil predsednik g. Jančar, ki je v uvodnih besedah počrtno delo krajevnih organizacij. Po poročilih funkcionarjev je bil izvoljen nov odbor, ki mu zopet načeluje kot predsednik g. Jančar.

O političnih prilikah so poročali odposlanci sreske organizacije JNS gg.: podpredsednik sreske organizacije Žitnik, Gregorka, Cimerman in predsednik omladinske organizacije inž. Rus.

Poročila so bila z odobravanjem sprejeta. Zbor je bil sicer nekoliko predčasno zaključen, vendar je pokazal, da je Krakovo in Trnovo v naprednih in nacionalnih rokah.

Vode padajo, vendar pa nevarnost novih poplav še ni minila

Beograd, 8. aprila. p. Sava in Dunav sta tudi danes za malenkost upadla, namreč za 2 do 4 cm. vendar pa tudi s tem še nikakor ni odstranjena nevarnost nadaljnjih poplav. Ob obrambnem nasipu Beograd—Obrenovac je Sava v zadnjih 24 urah padla samo za 1 cm. v svojem gornjem in srednjem toku pa zopet narašča. Čemur je vzrok močnejši porast njenih pritokov. Zato še ni popolnoma minila nevarnost ponovnega porasta Save pri Beogradu. Nevarno je zlasti tudi to, da zadnje tri dni neprestano dežuje.

Položaj v Novem Sadu je zaradi poplave še vedno zelo težaven. Voda je padla v Novem Sadu za 11 cm, vendar pa smatrajo nevarnost še vedno za zelo velko. V gornjem toku je Dunav padel pri Beltanu za 20 cm, pri Boguju za 13 cm, toda Tisa je pri Padeju narasla za 15 cm.

Dopolodne se je mudil v Novem Sadu vojni minister general Milan Nedić, ki si je ogledal vso poplavljeno ozemlje ter se na mestu prepričal o strahotah povodnj.

Včeraj se je mudil v Novem Sadu generalni inšpektor ministrstva za gradbe inž. Pantić in si je v spremstvu načelnika teh-

ničnega oddelka banske uprave inž. Gasperinija ogledal ozemlje okoli Starega Bečea, ki je tudi vse pod vodo. Načelnik tehničnega oddelka banske uprave inž. Gasperini je o stanju poplave v Novem Sadu izjavil med drugim:

Na vsej črti, ki brani še nepoplavljene dele Novega Sada pred nadaljnjo povodnjo, so bila izvršena vsa potrebna dela. Podvzeti so bili vsi potrebni ukrepi, da se ta črta zaščiti od nadaljnjega prodiranja vode. Strokovni organi so v zadostnem številu na terenu, kjer noč in dan pazijo na vse neugodne pojave in ukrepanje takoj vse potrebno. V to svrhu imajo na razpolago dovolj materiala in potrebne delovne moči. Razen tega Dunav še pada ter je pri Novem Sadu padel za 11 cm. Upamo, da bo voda še nadalje padla. Iz tega se vidi, da je akcija za obrambo Novega Sada dobra in da je neupravičeno vsako vznemirjenje.

Beograd, 8. aprila. p. Ministrski svet je na svoji zadnji seji odobril podporo v znesku 4.500.000 din za ljudi, ki so bili prizadeti od poplav. Od te vsote je bil ministrstvu za kmetijstvo že dan na razpolago kredit 2.600.000 din, za nabavo kornice, ki se bo brezplačno razdelila potrebnim.

Svojevrsna aretacija nevarnega zlikovca S pomočjo ženske obleke mu je prišel orožnik do živega

Slatina Radenci, 8. aprila. Na Turjanskem vrhu pri Radencih se je že dalje časa skrival vojaški begunec in tat koles Janez Orgolčić. Nedavno se je zasledoval od orožnikov vozil Orgolčić na ukradenem kolesu. Ko je zlikovec spoznal, da ne bo mogel uti, je vrzel kolo proti orožniku, ki je dirjal za njim, tako, da je padel orožnik preko kolesa in se lahko poškodoval. Orgolčić pa je v vsej naglici spet odkuril. Kmalu zatem se je že zgledal pri orožnikih lastnik dotičnega ukradenega kolesa.

Toda tat se ni dolgo veselil zlate svobode, ker jo je Orgolčić doslej seveda zmerom odkuril, ko je opazil kje kako orožniško patruljo, se je orožnik odel v žensko obleko in tako pohitel na dom Orgolčića. Ko je tat občutil trde roke postav, je zavzdihnil: »Zdaj pa je po meni«. Po kratki borbi ga je orožnik premagal in vklestil, nato pa vklestjenega odvedel po najprometnejši cesti do Radencev na postajo. Lastniki koles bodo zdaj nekaj časa laže dihal.

Smrt bedne ženice v Muri Voznik jo je po nesreči zapeljal v vodo

Gornja Radgona, 8. aprila.

V banovinsko bolnišnico v Murski Soboti se je nedavno zatekla onemogla 66-letna vinčarka Terezija Klobasova, pristojna v občini Sv. Anton v Slovenskih goricah. Zadnja leta je bila skupno s svojim možem uslužbena v vinčarji inozemca Kleinoschegga v Poljaci pri Gornji Radgoni. Ker pa žena zaradi svoje izčrpanosti ni spadala v bolnišnico, je uprava bolnišnice odredila prevoz v občino Gornjo Radgono, kjer je bila nazadnje prebivala. Občina Gornja Radgona je poslala voznika Franceta Veberiča iz Čresnjeveca v petek popoldne v Mursko Sobotu z vozom po ubožico. Voznik jo je tamkaj našel na voz ter jo odpeljal proti Petanjcem. Ko so prispeli do broda, ki tam obratuje čez Muro, ker petanjški most še ni dograjen, se je konj menda splašal in potisnil voz po mostičku, da je zdrsnil v vodo s staro ženico. Konja in voz so derot valovi reke zanesli na drug breg, a ženico je zajel val reke ter jo pokopal pod seboj.

Va klic brodarja, ki je ob tem času vozil svoj brod baš po sredi reke, so prihiteli na kraj nesreče ljudje iz Spodnjih Petanjcev in zadržali voznika. Da ni skokil za vozom v reko. Konj z vozom na drugi strani reke zaradi cementnega obzidja na obrežju ni mogel iz valov. Šele pri tako zvanem Horvatovem milnu na Petanjcih so lahko ljudje izvlekli konja in voz iz vode. Trupla ubožice, ki je na tako tragičen način končala svoje bedno

življenje, doslej še niso našli. V kolikor zadane krivda na nesreči voznika, bo doglala preiskava. Ko bo petanjški most dograjen, takih nesreč pač ne bo več.

Črna borza v Zagrebu

Zagreb, 8. aprila. o. Zagrebška policija je danes odkrila črno borzo, pri kateri so sodelovali po večini razni emigranti s severa. Shajali so se v središču mesta v elegantnem 9-sobnem stanovanju. Tu so pod roko trgovali z raznimi tujnimi valutami. Ker so zagrebški razne goljufije — neki zagrebški trgovci je bil opeharjen kar za 600.000 din, — jih je začela policija zasledovati. Ko je danes vdrla v njihove prostore, je bilo tam 15 oseb. Devet so jih po legitimiranju pustili na svobodi, ostale pa so zaprli. Preiskava se nadaljuje in utegne dovesti še do raznih razkritij.

Iz državne službe

Beograd, 8. aprila. p. Za inspektorja v prosvetnem oddelku banske uprave v Ljubljani je imenovan Alojzij Žitnik, profesor klasične gimnazije v Ljubljani. — Napredovat je v 4/I dr. Fran Jaklič, profesor veurouka na klasični gimnaziji v Ljubljani. Imenovani so za pomožne manipulantne 10. pol. skupine Radomir Rač pri pošti Ljubljana I, Milan Može pri pošti v Murski Soboti in Fran Hribovšek pri pošti v Trebnjem.

Premeščen je davčni uradnik 9. pol. skupine Rudolf Lončar iz Krškega v Grubišno polje.

EDINSTVEN POIZKUS S PUDROM

ki preseneča 10.000 žen

Presenetljiva nova iznajdba z pudri. Čudovita nova sestavina, ki olepša kožo. Prinaša venjo novo življenje in sijaj. Da bledi, brezbarvni polti mladostno, prirodno barvo ter povzroči, da se puder obdrži na licu — celo na vetru, v dežju ter vkljub potu. Preprečuje maščobni blešč nosu. Ta patentirana nova sestavina se imenuje »kremka pena«, vsebuje pa jo samo puder Tokalon.

RESNICNO SENZACIONALNA PONUDBA

Napudajte eno polovico lica s pudrom Tokalonom s »kremsko peno«, drugo polovico pa s kakim drugim navadnim pudrom. Ako ona polovica, na kateri je »kremka pena«, ni videti bolj sveža, mlajša in lepša kakor druga polovica, potem vam povrne celokupno ceno Vašega pudra Tokalon.

Naše gledališče

D R A M A

Torek, 9.: Partija šaha. Premiera. Premierski abonma.
Sreda, 10.: Zupanova Micka, Varh. Red sreda.
Četrtek, 11.: Zupanova Micka, Varh. Red četrtek.
Petek, 12.: zaprt.
Sobota, 13.: Asmodej. Red A.

Franceta Bevka igra »Partija šaha« nam riše v okviru sodobnega časa zakonski trikot, ki je nastal, ko je pustolovec Gale rešil industrialcu Drenu življenje. Izbrablja ga kot hišni prijatelj in skuša pridobiti njegovo ženo Erno. Borba obeh mož za ženo tvori dejanje, ki doseže svoj višek v partiji šaha, v igri za življenje. Sodelujejo Mira Danilova, Bratina, Drenovec, Slavec in mali Bratina. Režija Valo Bratina. Premiera bo prvič za premierski abonma. Z uvrstitvijo igre v dramski repertoar prejmejo p. n. abonenti v letošnji sezoni 21 dramskih predstav in si dovoljuje uprava to izvršno slovensko delo svojim p. n. abonentom pokloniti.

O P E R A

Torek, 9.: zaprt.
Četrtek, 11.: Lucia di Lammermoor. Premiera. Premierski abonma. (Debut gospe Sonje Ivančičeve).
Petek, 12. ob 15.: Figarova svatba. Dijaška predstava. Izven Globoko znižane cene od 16 din navzdol.

V četrtek bo v operi premiera na novo našudirane Donizettijeve »Lucije Lammermoorske«, v kateri bo debutirala mlada, nadarjena pevka Sonja Ivančičeva. Za novo režijo in novo sceno bo poskrbel režiser Emil Frelih, v posameznih partijah pa bodo sodelovali Anžlovar, Lupša, Rakovec in Barbičeva. Tenorsko partijo bo pel kot gost A. Manoševski iz Maribora. Dirigent Neffat. Premiera bo za premierski abonma.

SENTJAKOBNSKO GLEDALIŠČE

Sreda, 10.: Ujež. (Udruženje jugoslov. emancipiranih žen). V korist zgradbe Sokola II.
Sobota, 13.: Ujež. (Udruženje jugoslov. emancipiranih žen). Poslednjič.
Nedelja, 14.: Pekovska.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Torek, 9.: Trideset sekund ljubezni. Red A.
Sreda, 10.: zaprt.
Četrtek, 11.: Ana Christie. Red. A. Premiera.

R A D I O

Torek, 9. aprila

Ljubljana 7: Jutrnji pozdrav, napovedi, poročila. — 7.15: Veseli zvoki (plošče). — 11: Šolska ura: Kako se sami ubranimo nalezljivim boleznim. — 12: Valčki, plošče. — 12.30: Poročila, objave, napovedi. — 13.02: Radijski orkester. — 14: Poročila. — 18: Harmoniko igra g. M. Stante. — 18.40: Duhoslovne prvine gospodarstva (dr. F. Veber). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura: Hrvatska enciklopedija. — 19.40: Objave. — 19.50: Deset minut zabave. — 20: Plošče. — 20.15: Schiller: »Viljem Tell«. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: V odhiti igra Radijski orkester.

Beograd 19.40: Plošče. — 20.10: Skladbe za violino in klavir. — 20.40: Godalni kvartet. — 22: Operni arje. — 22.30: Plesi. — Zagreb 17.15: Orkester. — 20: Pester spored. — 22.20: Lahka godba in ples. — Praga 20.05: Pravljica igra. — 21: Orkester in solisti. — 22.20: Plošče. — 23: Češka glasba. — Sofija 18: Lahka glasba. — 21: Ruske romances. — 21.30: Plošče in plesi. — Rim 17.15: Plesi. — 20.30: Plošče. — 20.45: Berlioz »Faustovo prokletstvo«. — 23.30: Ples. — Berlin 19.30: Drobne melodije. — 20.15: Petje. — 21.15: Pester glasbeni spored. — 24.10: Nočni koncert. — Pariz 20.45: Koncert solistov. — 21: Simfonična glasba. — 23.45: Vesela muzika.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM
Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo ont, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopolni in zbirne se računajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 29.—. Vsi ostali oglasi se računajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Službo dobi

Pomočnik

prvo vrstno, samostojno — sprejem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 7493-1

Pekovskega

pomočnika

mladega, ki bi raznašal kruh, iščem — Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 7503-1

Krojaškega

pomočnika

sprejem. takoj. — Lovro Sodja, Rožna dolina, Cesta II, 31. 7507-1

Samostojne

kuharrice

dekleta za vsa hišna dela dobe službe v posredovalnihi Wlofova 10. Dobi se tudi prenočišče in dobro hrano. 7530-1

Čevljarskega

pomočnika

sprejem. takoj. — Josip Drmež, Večna pot št. 29. 7522-1

Službo išče

Trgov. sodruidica

vezirana v manufaktur, galanteriji in špeceriji, želi službo v mestu. Nastop takoj ali pozneje. Ceni, ponudbe na podružnico Jutra v Celju pod »Sposobnost«. 7463-2

Trgovski pomočnik

mlajša mož, znan v trgovini z mehanikom blagom, — dobro veziran v prodaji železnice, barv, stekla, špecerije, manufakture in dvokoles isče službo. Nastopi lahko takoj ali pozneje. Penudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobro prodajalec«. 7518-2

Pekevski pomočnik

mlad, vojaščin prost, išče stalne službe v večji pekarni. Poseduje tudi svoje kolo. Nastopi lahko takoj. Magdič Milan, Borci, Križevci pri Ljutomeru. 7516-2

Dekle

iz boljše hiše, poštna in pridna, želi službo kot sobarica ali k otrokom. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 7532-2

OLLA

PREIZKUŠENA IN ZAHTEVANA od 1895 l.

IZOLACIJE

proti vlagi in toploti, ploščice za stedišnike in obloge, mavce, šamot in ves ostali

GRADBENI MATERIAL

dobite pri

MATERIAL

trgovina s stavbnim materialom lasta. MIRO VOVK,

Ljubljana — Tyrševa cesta 36-a telefon 27-16 — Brzjavni MATERIAL

MARIJA PERKO

roj. LEOPOLD SOPROGA UPRAVITELJA

dne 7. t. m., po dolgem mučnem trpljenju, prevredna s tolažili sv. vere.

Na zadnji poti jo sprejmo v torek, 9. aprila 1940, ob pol 3. uri popoldne, izpred mrliške veže Zavetišča Sv. Jožefa (Vidovdanska cesta 9) na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, Wien, Knittelfeld, 7. aprila 1940.

Rodbini: PERKO—MACK

ZAHVALA

Vsem, ki ste z nami sočustvovali ob prebriski in nenadomestljivi izgubi našega dobrega soproga, očeta, starega očeta itd.

IVANA JAMŠEKA

kriminalnega uradnika in tajnika žup. ur. Mar. Oznan.

se tem potom prisrčno zahvaljujemo in Bog povrni! Maša zadušnica za blagopokojnega se bo brala v četrtki, dne 11. t. m. ob 7. uri jutraj v cerkvi Marijinega Oznanjenja v Ljubljani.

Ljubljana, Kamnik, Trst, 9. aprila 1940.

ZALUJOČA RODBINA

Kapital

Hranilne knjižice vrednostne papirje najugodnejše prodaje pri Bančno Kom. Zavodu, Maribor, Aleksandrova 40. 6916-16

Knjižice

Praštione, ljublj. kredit. ne banke, Kmetijske posoj. ljublj., Zadr. gospod. banke kupimo proti takojšnji gotovini. Stavite ponudbe na RUDOLF ZORE Ljubljana, Gledališka 12. 7523-16

Stanovanje

Stanovanje

v Mostah oddam. Poizve se v trgovini Jos. Zalta & Co., Ljubljana, Tyrševa c. 7505-21

Dvoseb. stanovanje

s shrambo, oddam za 1. maj. Moste pri Lšanu, Pokopališka 14. 7501-21

Prodaj

Rdeč čebulček

po nižani ceni nudimo Sever & Komp., Ljubljana. 6937-6

Svetosansko

Črtno

prodaja po zmerni ceni M. Cesar vinska trgovina, Ljubljana 7 Gasilska ul. 3. Tel. 23-69. 112-6

Veliko kad

kopalnico in majhen vozček poceni prodam. Naslov: Mestni trg 13, I. Rejč L. 5011-6

Soboda

Opremljeno sobo

lepo, solčno, oddam s opremljeno kopalnico. Triglavska cesta 4. 7504-23

Prazno sobo

solčno, veliko, vhod s stopnic oddam. Pražakova 11/II, desno. 7497-23

Dragoceno

Vsakovrstno zlato

kupuje po najvišjih cenah CERNJE, juvelir Ljubljana Wolfova ulica

Kolesa

Kolesa

raznih svetovnih znamk kupite najceneje v Novi trgovini na Tyrševi 35. Rabljena kolesa vza. memo v račun. 7401-11

Dvoje koles

moško in žensko, najboljša znamka naprodaj za vsako ceno. Mlekarna, Slomškova 9. 7528-11

Auto, moto

Prodaj prikolico

za tovorni avto v dobrem stanju, nosilnost 3—4 tone. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 7492-10

Pozor

avtomobilisti! Oddam po ceni garaže, izvisljeni popravila vseh vrst avtomobilov. Pavišnik, vzdrževanje (čistilni) itd. Se vliudno priporoča Jure Suhadolnik, garaža Rekord v bivših Strojnihi tovarnah, Tyrševa cesta 55. 7531-10

Klavr

(pianino), skoro nov, za vsako ceno naprodaj. Mlekarna, Slomškova 9. 7527-26

Tračno žago

obliko, s trenaropom in horizontalni sater kupim. Javiti Drago Nanut, Bania Luka. 7437-7

Železen rezervoar

od 2000 do 5000 kg prostornine, kupimo. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 7536-7

Razno

Od Vas je odvisno,

da imate obliko vedno kot novo zato jo pustite redno kemično čistiti ali barvati v tovarni JOS. REICH Ljubljana Poljanaki nasip 4-6 Pralica — Svetlokalnica

ZAHVALA

Vsem, ki so sočustvovali z nami ob smrti našega draga očeta, soproga, gospoda

ŽORŽ FRANCA

se za pismene in ustne izraze sožalja ter cvetje in vsem, ki ste ga v tako obilnem številu spremlili na njegovih zadnjih poti, najpriščneje zahvaljujemo.

UZALOŠČENA DRUŽINA

SPORT

Na Voglu so smučali

V Ljubljani so igrali table-tenis, tekli čez drn in strn in tudi v nogometu je bilo še mnogo novega (Nekaj dodatkov k obilnemu nedeljskemu sportnemu sporedu)

Juniorji 2500 m: 1) Potočnik (Pl.) 8:47,8; 2) Magušar (Ilirija) 9:07,8; 3) Bratovž (Pl.) 9:11,0; 4) Kukovica (Pl.) 9:16,0.

Tablice, tablice...

Iz sportne strani ponedeljskega »Jutra« se vidi precej dobro da je bila zadnja nedelja v veliki meri posvečena prvenstvenemu nogometu. V obeh ligah so nadaljevali tekme za najvažnejše točke v nogometu, domači klubi pa so v vseh razredih in skupinah otvorili spomladanski prvenstveni ples. Slednjih prireditvev je bilo v nedeljo območju SNZ morda 20 ali še več. Izmed vseh teh moramo naknadno popraviti liškaški rezultat iz srbske lige med sarajevsko Slavijo in Zemunom, ki se glasi 4:1 (0:1) v korist Sarajevčanov (in ne samo 4:0, kakor je bilo v ponedeljskem »Jutru«). Dalje je treba naknadno poročati

o dveh trboveljskih tekmah,

ki sta prinesli dve točki prvorazrednim Amaterjem in pa nič manj kakor 20 golov v mrežo drugorazrednim Trbovljam.

Tekma Amater—Hrastnik se je končala po obojestransko zelo lepi igri z 2:1 (0:1) v korist Amaterja. Prvi gol si je zabil Amater po nesporazumu branila in vratarja, drugi pol pa je bil avtogol Hrastnika. Odločilni zgoditek je doseglo levo krilo Amaterja. Obe enajstorici sta pokazali res dopadljiv nogomet, čeprav niti nista bili popoln. Tekmo je gledalo nad 1000 ljudi. Sodil jo je ljubljanski sodnik g. Dorčec.

Drugorazredna prvenstvena tekma med Litijo in SK Trbovljami je prinesla Litija-

Table-teniški turnir a prvenstvo naše univerze

V nedeljo so imeli v izvedbi ASK II. akademski tableteniški turnir za prvenstvo naše univerze. Turnirja so se udeležili najboljši predstavniki te sportne panoge z univerze in dve akademiki.

V tekmovalstvu med fakultetami so prišli v finale juristi in tehniki, ki so premagali medicince s 5:3. Čeprav so imeli tehniki mnogo bolj izenačeno moštvo, sta vendar Krečič in Medved priobila zmago juristom s 5:2. Vrstni red fakultet je bil naslednji: 1. juridična (Krečič, Medved, Petrin), 2. tehnična (Djinovski, Scagnetti, Strojnik), 3. medicinska (Lazar, Pavlič, Hladnik). Filozofski niso postavili moštva.

V singlu gospodov je bila borba vsakakor bolj zagrizana. Tu se je izkazal bivši državni reprezentant Lazar. V finale sta se plasirala Lazar z zmago nad Djinovskim 3:0 in Krečič nad Scagnettijem 3:1. Finalna tekma med Lazarjem in Krečičem je trajala dobro uro in pol. Krečič je že vodil 2:0, vendar je stari rutiner Lazar na zadnje je zmagal s 3:2 in postal tako prvak ljubljanske univerze za leto 1940. Podrobni vrstni red je bil takle: 1. Lazar Milan (med.), 2. Krečič Dušan (jur.), 3. Djinovski Vojo (kem.), 4. Scagnetti Drago (teh.).

V singlu dam sta tudi to pot nastopili samo dve dami. Zmagala je tudi tokrat naša talentirana prvakinja Tjaša Pustoleskova nad kolegico Milojko Virantovo 2:1. Tako si je letos Pustoleskova priobila že tretjo zmago in upamo, da bo šla po tej poti še dalje. Ostalim, pa ki so odstopile, priporočamo, naj trenirajo in se ne ustrašijo nastopa v zadnjem hipu.

V dvojbi gospodov je bil vrstni red naslednji: 1. Lazar—Kosmina, 2. Djinovski—Scagnetti, 3. Krečič—Strojnik. V mešanem dvojbi sta bila najboljša Pustoleskova in Medved, drugo mesto pa sta zasedla Virantova in Zink. Drugi par bi bil z boljšim partnerjem gotovo dosegel prvo mesto.

Za turnir je vladalo med akademsko mladino veliko zanimanje. Obsoditi je treba, da hodijo nekateri na take turnirje delat gnečo in sejat med igralce in gledalce nerazpoloženje, kar bo treba v bodoče kakor koli odpraviti.

Cross-country v Ljubljani

V nedeljo popoldne je priredil SK Planina na stadionu uspel cross-country, ki se ga je udeležilo lepo število seniorjev in juniorjev. Proga je bila izpeljana ob zidu stadiona ter so jo morali preteči juniorji 4 krat (cca 2500 m), seniorji pa 8 krat (cca 5000 m).

Posebno huda borba za zmago se je razvila med seniorji, kjer so skoraj istočasno prišli na cilj Knez, Tavčar, Kocutar in Jerman. Doseženi čas zmagovalca bi dal slutiti, da je bila proga zaradi neznanega vzpona precej daljša, kar pa ne drži, kajti slabemu rezultatu je kriva ostra burja, ki je v precejšnji meri ovirala tekače. Med juniorji je tvoril zmagovalec Potočnik razred zase in pustil daleč za seboj ostale tekmovalce.

Tehnični rezultati teka: Seniorji 5000 m: 1) Knez (Trbovlje) 19:29,4; 2) Tavčar (Primorje) 19:29,8; 3) Kocutar (Planina) 19:30; 4) Jerman (Pl.) 19:30,2; 5) Proj (Pl.) 19:39,8; 6) Rozman (Pl.) 19:53,8.

Gospodje, dame!

Prvo vrstna strokovna posrežba za gospodje, odlična trajna, parna, vodna ondulacija in barvanje las za dame brivec frizer »Stigara« Miklošičeva cesta pri kolo. dvoru. 7496-30

Železniška legitimacija

na ime Zinka Flere je bila izgubljena. Pošten najditelj naj isto odda v ogl. odd. Jutra. 7524-28

nom skoraj balinarsko zmago z 20:0 (5:0). Trboveljčani so sprva nudili nekaj odpora, potem pa je zmerom bolj prihajala do volje Litija. Ko se je začela vsipati toča golov na trboveljski gol, so začeli domači igralci drug za drugim brez pravega vzroka zapuščati igrišče, tako da jih je na koncu ostalo na terenu samo še 6 — najbolj discipliniranih in najbolj korajžnih.

Da bo pregled popoln, moramo dodatno objaviti še tabelarične pregledne o stanju točk v posameznih konkurencah, ki jih v ponedeljski številki »Jutra« zaradi pomanjkanja prostora še ni bilo.

Tabela srbske lige kaže naslednjo sliko:

Tim	Broj utakmica	Pobede	Nerazije	Porazi	Postignuti golovi	Primljeni golovi
BSK	16	14	1	1	74:14	29
Jugoslavija	16	9	5	2	51:16	23
Slavija (S)	16	9	2	5	43:25	20
Vojvodina	15	7	1	7	27:33	17
Gradjanski (S)	16	8	5	3	32:28	19
Bata	16	6	4	6	31:35	16
Jedinstvo	15	6	2	7	27:34	14
ZAK	16	4	0	12	18:60	8
BASK	16	1	5	10	16:33	7
Zemun	16	1	3	12	16:57	5

Tabela iz I. razreda ljubljanske skupine je naslednja:

Mars	10	8	0	2	28:21	16
Kranj	10	6	3	1	32:16	15
Bratstvo	10	7	1	2	38:20	15
Jadran	10	4	2	4	23:23	10
Hermes	10	3	3	4	29:22	9
Disk	10	2	2	6	26:36	6
Reka	10	1	3	6	15:51	5
Svoboda	10	1	2	7	15:37	4

V mariborski skupini so prvorazredni klubi razvrščeni takole:

CSK	8	7	0	1	27:11	14
Železničar	7	4	1	2	10:8	9
Rapid	7	3	0	4	14:12	6
Maribor	8	3	0	5	13:16	6
Gradjanski	8	2	2	4	10:20	6
Mura	6	1	1	4	7:14	3

Celjska skupina je v tabeli takale:

Amater	6	5	1	0	20:5	11
Celje	6	4	0	2	19:12	8
Olimp	5	3	1	1	17:7	7
Hrastnik	6	2	0	4	8:10	4
Atletik	7	0	0	7	5:35	0

Iz odgovora JZSS za Gorenjce „Gorenjski problem bo mogoče rešiti, ko bodo Gorenjci postali pravi sportniki“

Na ponovne članke, priobčene v dnevnem časopisu o položaju GZSP in njenem razmerju do JZSS, pojasnjuje upravni odbor JZSS onim, ki jim je razvoj zimskega sporta pri srcu, kljub svojemu dosedanjemu stališču, da ne bo polemiziral v javnosti, naslednje:

Razmerje saveza do GZSP in klubov te podzveze ni bilo vso sezono v ničemer drugače kakor razmerje saveza do ostalih podzvez in klubov. Žal pa je uprava GZSP smatrala za primerno, da nastopa ves čas v tonu, ki med sportniki in tudi sicer ni običajen in se ne more smatrati niti fair niti dostojen. Savezna uprava je to zimo hotela izravnati odnose do uprave GZSP ter se je zato izogibala vsega, kar bi moglo te odnose kvariti. Prosila je že 16. novembra upravo GZSP, naj konkretno navede, kaj naj se v tem odnosu izpremeni, v čem se čutijo »Gorenjci« zastopljene in da bo vsemu ugodila, le da bo mir, — prejela pa je odgovor, da je uprava GZSP odstopila ta dopis svojemu odboru za ustanovitev Slovenske smučke zveze, češ da se nje ne tiče.

Savezna uprava je bila na jasnem, da so nove razmere v državi izzvale potrebo po reorganizaciji državnih sportnih zvez. Hrvatski klubi so ustanovili svojo zvezo v sporazumu s savezno upravo, vendar so odločili, da do reorganizacije saveza posluje podzveza. Tudi v Beogradu so ustanovili nekateri klubi Srbsko zvezo, poslvala pa je v sezoni še beograjska podzveza. Ker je zadel naš savez doba reorganizacije v času glavne sezone, je smatral savez delo na terenu za nujnejše in je odločil dokončno reorganizacijo na čas po sezoni. »Gorenjci« pa so pripravili na lastno pest pravila za Slovensko smučko zvezo, prirojili ta pravila po svoje in niso pozvali k sodelovanju in sestavi pravil niti Mariborske niti Ljubljanske podzveze niti saveza. Tudi niso predložili osnutka pravil niti savezu niti tema podzvezama. Načrt teh pravil vsebuje naslednje točke, ki niso sprejemljive za ostale klube izven Gorenjske.

1) Določba 1., da se določa sedež slovenske zveze za dobo 3 let.
2) Določba 6., da morajo klubi ene podzveze delovati samo na področju svoje podzveze, kar bi pomenilo, da n. pr. noben klub ne more prirediti na Gorenjskem tekem, ki ni član te podzveze, niti tedaj ne, če si je zgradil tam svoje domove, skakalnice, smučišča i. sl., niti tedaj ne, če na področju druge podzveze ni snega.
3) Določba 30., da more biti izvedena verifikacija tekmovalcev samo tedaj, če so prijavljeni po klubu na področju stanovanja tekmovalca.
4) Določba 36., da preide v primeru prestopa slovenske zveze premoženje v last gorenjske zveze, če se ne osnuje nova zveza v 5 letih.

Takšna pravila so bila sestavljena brez sodelovanja ostalih interesov, sliši pa se, da naj bi novo smučko zvezo ustanavljala tudi razna društva, ki doslej niso bila v JZSS, torej samo zaradi potrebne večine na ustanovnem obnem zboru. Savezna

uprava zastopa stališče, da bodi organizacija bodoče državne zveze in narodnih zvez taka, da bo ustrezala potrebam bodočnosti po temeljitem preudarku z vladnimi klubi. JZSS ugotavlja slednjič, da ves način dela GZSP ni v skladu s tem, kar pojmujejo resni sportniki kot sportno delo. Savezna uprava je prepričana, da bi pomenila nova ureditev po metodah, ki so jih »Gorenjci« (nekateri klubski delavci in ne tekmovalci) vnesli v našo sportno organizacijo velik korak nazaj in dvomi sploh, če se bodo našli za delo v takšni bodoči upravi pravi sportni delavci. Problem »Gorenjcev« bo mogoče rešiti v onem hipu, ko bodo postali »Gorenjci« pravi sportniki ali pa bodo aktivni gorenjski sportniki